

Marit Lindén

8

Trakassering på jobb

VR-våpen mot flysyke

Motion sickness (MS) skyldes misforhold mellom det kroppen føler, det øyet ser og som fører til kvalme.

14

Alarmerende tall for utmattelse

Det er en kraftig økning av rapportert utmattelse (fatigue) for flygere og kabinansatte.

15

Parats landsmøte 2018

Parat har valgt ny lederduo og Vegard Einan er valgt som ny leder, med Unn Kristin Olsen som ny nestleder.

25

Spørsmål om reell arbeidsgiver avgjøres av Høyesterett

I desember får vi svaret fra Høyesterett i spørsmålet om reell arbeidsgiver. Denne konkrete saken, som Parat fører på vegne av piloter og kabinansatte, gjelder Norwegian, men det prinsipielle spørsmålet er om arbeidsgiver kan organisere seg bort fra arbeidsgiveransvaret, og om dette gjelder hele det norske arbeidslivet.

De vidtrekkende konsekvensene av dommen er også årsaken til at YS, LO og Unio så aktivt støtter Parat i saken som nylig gikk for Høyesterett over seks hele dager. Parats ledelse håper og tror Høyesterett vil komme til en avgjørelse som støtter arbeidstakersiden, men ingen kan vite hva avgjørelsen blir før endelig dom faller i denne saken.

Parats nyvalgte leder, Vegard Einan, sier Stortinget må endre lovverket dersom Parat mot formodning skulle tape i Høyesterett. Det bekrefter både Arild Grande fra

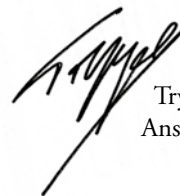
Arbeiderpartiet og Heidi Nordby Lunde fra Høyre at de vil vurdere, men at Høyesterett nå først skal få vurdere saken uten innblanding fra politikere og Stortinget.

Denne saken har tidligere vært bredt omtalt i Parat-bladene, også av redaktøren i denne spalten. Postdoktor ved Institutt for privatrett ved Universitetet i Oslo, Marianne Jenum Horvedt, sier arbeidsgiveransvaret ikke er begrenset av hvilke parter som har signert ansettelsesavtalen. I viktige spørsmål om hvem som er ansvarlig for HMS og vern mot diskriminering, er det ifølge Jenum Horvedt nok at du som arbeidstaker har en tilknytning til et selskap – du må derfor ikke være formelt ansatt.

En Høyesterettsdom fra 2012, om arbeidsgiveransvaret og eierskifte av en oljerigg i produksjon, viser at den som drifter den reelle virksomheten også i lovens forstand er arbeidsgiver. Også i en sak om

bussjåfører (ansatt i Kolumbus) foreligger det en dom om reell arbeidsgiver. Her ble selskapet som bestemte alt dømt til å være arbeidsgiver, da de hadde kontroll på bussenes utforming og utstyrsnivå, rute-traseene og rutetidene, hvile- og sanitær-anlegg. I tillegg kunne dette selskapet følge den enkelte buss online og i sanntid. Dette er saker som ligner litt på hvordan Norwegian er organisert.

Norwegian sier på sin side at styret og ledelsen ikke kan godta at en fagforening skal diktere strategiske valg og modellen som er valgt for selskapets globale virksomhet. Selskapet hevder også at en dom vil påvirke mulighetene til å konkurrere internasjonalt.

Trygve Bergsland
Ansvarlig redaktør

parat

Utgis av: Parat
- en arbeidstakerorganisasjon i YS

Parat,
Boks 9029 Grønland,
0133 OSLO

www.parat.com

Besøksadresse: Lakkegata 23
Telefon: 21 01 36 00
Teleaks: 21 01 38 00
E-post: post@parat.com

ISSN 2535-4442

Ansvarlig redaktør: Trygve Bergsland
Mobil: 905 85 639
E-post: trygve.bergsland@parat.com

Leder: Vegard Einan
Mobil: 481 29 392
E-post: vegard.einan@parat.com

Forsidefoto: Trygve Bergsland.
Avbildet: Marit Lindén

Alle illustrasjonsbilder i bladet som ikke er kreditert er levert av iStock.

Redaksjonen avsluttet: 19.11.2018
Materiellfrist neste nr: 01.02.2019

Layout:
07 Media, avd. Moss
www.07.no
Telefon: 22 79 95 00

Trykk: Ålgård Offset AS
www.a-o.no
Telefon: 51 61 15 00

Denne produktet er trykket etter svært strenge miljøkrav og er svanemerket, CO₂-nøytralt og 100 prosent resirkulerbart.

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

**Vi arbeider etter
Vær Varsom-plakatens regler
for god presseskikk.**

Den som mener seg rammet av urettmessig publisering, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund som behandler klager mot mediene i presseetiske spørsmål.

Adresse: Rådhusgt 17
0158 Oslo
Tlf: 22405040
E-post: pfu@presse.no

presse.no

- 2 Kommentar
- 4 Oversikt over de mange luftfartsgruppene i Parat
- 5 Småstoff
- 8 Trakassert på jobb
- 12 Frustrerte og usikre flyplassansatte
- 14 VR-våpen mot flysyke
- 15 Alarmerende tall for utmattelse
- 18 Strid om varslingsombud
- 20 Aktive Parat
- 23 Internasjonalt arbeid
- 24 Parat UNG
- 25 Parats landsmøte 2018
- 28 Kurs og aktiviteter i 2019
- 32 Møte med Stortinget
- 36 Parat informerer
- 38 Spørsmål og svar
- 40 Kryssord og hjernetrim
- 42 Parats leder

Trakassering på jobb

ETFs Women's Committee gjennomfører nå en europeisk kartlegging av hvor mange som blir trakassert på jobb.

8

Frustrerte og usikre flyplassansatte

Mer enn 10 000 kroner i året i økte parkeringskostnader fra Avinor gjør at flyplassansatte er frustrerte, oppgitte og frykter for arbeidsplassene.

12

Hege-Charlotte Jacobsen. Foto: Gorm K. Gaare.

14

VR-våpen mot flysyke

Motion sickness (MS) omtales på norsk oftest som flysyke, bilsyke eller sjøsyke, og skyldes misforhold mellom det kroppen føler og det øyet ser, og fører til kvalme.

Foto: Luftfartstilsynet

15

Karin Myklebust i Flysikkerhetsstyring i Luftfartstilsynet.

Alarmerende tall for utmattelse

Det er en kraftig økning av rapportert utmattelse (fatigue) for flygere og kabinansatte. Luftfartstilsynets statistikk viser at 1397 kabinansatte og 549 flygere har rapportert utmattelse hittil i år.

25

Vegard Einan. Foto: Trygve Bergsland.

Parats landsmøte 2018

Parat har valgt ny lederduo og Vegard Einan er valgt som ny leder, med Unn Kristin Olsen som ny nestleder. Einan rykker dermed opp, og tar over etter Hans-Erik Skjæggerud som har ledet Parat de siste ti årene.

Norsk pilotforbund

Petter Førde
92 49 41 98,
petter.forde@npf.parat.com

SAS Scannor flygerforening

Jan Levi Skogvang
957 19 015
lskogva@online.no

Norwegian Pilot Union

Alf Wilhelm Hansen
91333555
alf.hansen@norwegianpilot.no

Widerøes flygerforening

Sindre Hanshuus
957 35 373
sindre@wff.no

Bristow Norway flygerforening

Johan Forsman
+46 702 45 2931
johan.forsmann@bristowgroup.com

Lufttransport Rotorwing

Terje Vanvik
951 68 155
terje.vanvik@gmail.com

Nord Helikopter

Tor Egil Disen
924 41 833
tor.disen@gmail.com

Thomas Ericsson

901 39 285
terics86@outlook.com

Hovedflyplassutvalg OSL

Hege Charlotte Jacobsen
934 43 883
hege.charlotte.jacobsen@nokas.no

SAS Ground Handling (landside)

Graziella Mazza
957 17 661
graziella.Mazza@sas.no

SAS Ground Handling (airside)

Tor Kjøstel Lie
957 14 016
tor.lie-kjorstel@sas.no

Menzies

Tonje Jensen
951 47 482
tonjeelise81@gmail.com

NOKAS Aviation

Hege Charlotte Jacobsen
934 43 883
hege.charlotte.jacobsen@nokas.no

Gardermoen Fuelling Services

Jo Hoel
959 73 391
johoel2@online.no

Sodexo

Erik Sagstad
+46 76 761 13 66
eirik.sagstad@gmail.com

Gate Gourmet

Arvydas Dragonas
466 21 886
a.dragonas@gmail.com

SSP Norway

Stein Erik Risbø
924 57 188
katelar@online.no

Øvrige grupper

Norsk luftambulanseredningsmenn

Anders Kroken
957 04 190
anders.kroken@norskluftambulans.no

Bristow redningsmenn

Trygve Andre Hole
959 28 491
trygveahole@gmail.com

Lufttransport redningsmenn

Tor Helge Edrosen
959 49 049
thedorsen@me.com

Airlift teknikerforening

Jonas Våge
410 83 969
jonas.vaage@gmail.com

Widerøe Technical Services

Vegard Movik
952 18 003
vegard.michael.movik@wideroe.no

Widerøes personalforening

Erik Kämpe
907 50 654
erik.kempe@wideroe.no

Widerøe Ground Handling

Svanhild Hogner
905 85 453
svanhild.hogner@wideroe.no

Flytanking

Bo Bergquist
957 69 316
bb@flytanking.no

AIM Norway

Jakob Ubostad Carlsen
400 51 007
jakob.ubostad.carlsen@aimnorway.com

Luftfartstilsynet

Lars Raymond Holm
976 90 799
lrh@caa.no

CAE Centre Oslo

Thomas Christiansen
957 13 165
thomas.christiansen@cae.com

Securitas Transport Aviation Security

Christine Linnéa Kleppen
400 19 178
christine.kleppen@securitas.no

Parat kabinforbund

Anneli Nyberg
469 45 059
anneli-n@online.no

SAS Norge kabinforening

Anneli Nyberg
469 45 059
anneli-n@online.no

Norwegian kabinforening

Marit Lindén
405 54 350
linden.marit@gmail.com

Widerøes kabinforening

Sissel Vian
412 73 904
sisselvi@online.no

Thomas Cook

Torbjørn Meland
928 12 100
thorbjorn.meland@gmail.com

TUIfly Nordic

Yngve Valle-Kløvstad
yngve.valle@tuiflynordic.se

Stabil bruk av midlertidige ansettelser de siste ti årene

Bruken av midlertidig ansatte har ikke endret seg vesentlig etter endringene i arbeidsmiljøloven i 2015, slår det fast i en Fafo-rapport. Kritikken fra venstresiden og arbeidstakerorganisasjonene var hard da Høyre og FrP i regjering endret arbeidsmiljøloven og åpnet for midlertidige ansettelser i inntil ett år uten noen særskilt begrunnelse.

Nå konkluderer Fafo i sin rapport «Tilknytningsformer i norsk arbeidsliv» med at andelen midlertidig ansettelse har holdt seg stabil de siste ti årene. I perioden 2009 til 2017 oppgir mellom åtte og ni prosent av lønnsstakerne at de har midlertidig ansettelse. ©NTB

En av fem unge kvinner utsettes for trusler, vold eller trakassering

Kvinner utsettes oftere enn menn for trakassering på jobb, mens ansatte i helsesektoren er mest utsatt for vold og trusler. Andelen menn som utsettes for vold, trusler eller trakassering på jobb, er en tredel av den kvinnelige andelen som opplever det samme, viser nye tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB). ©NTB

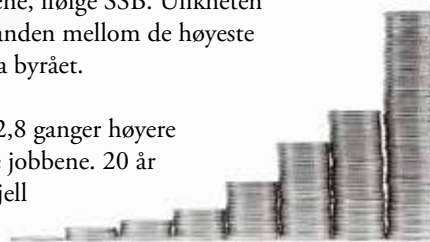
Nokas på Oslo Lufthavn i fem nye år

Avinor har gitt Nokas ansvaret for sikkerhetskontrollen på Oslo lufthavn i fem nye år. I løpet av de kommende fem årene regner Avinor med at de dermed vil kontrollere 125 millioner reisende på flyplassen. – Oppdraget som betegnes som Norges største sikkerhetsoppdrag, sikrer arbeid til rundt 900 medarbeidere, sier administrerende direktør Kjell Frode Vik i Nokas Aviation Security AS. ©NTB

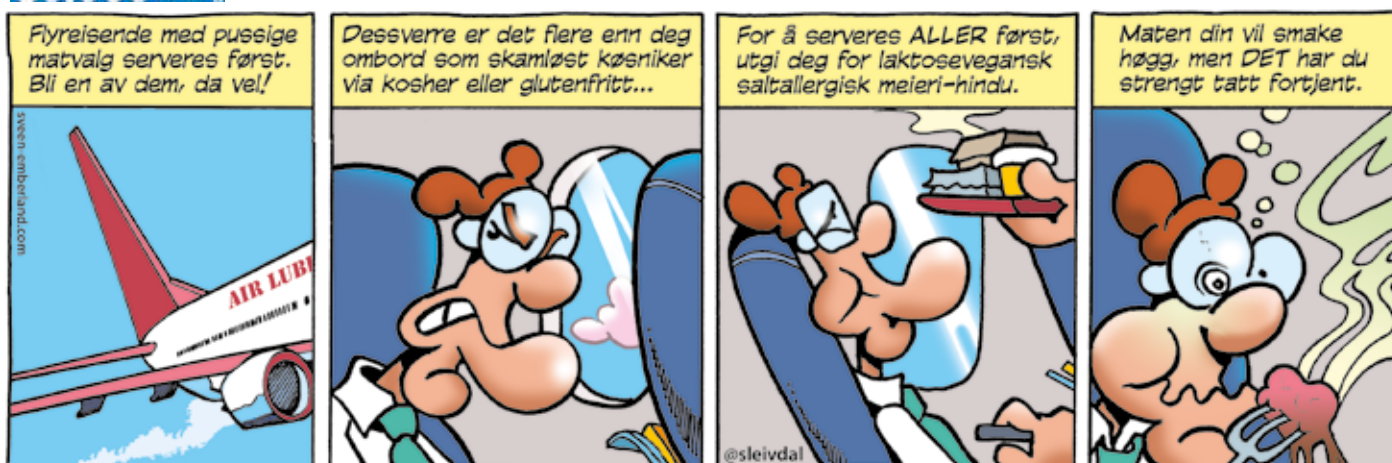
Lønnsgapet fortsetter å øke

Lønnsforskjellene i Norge har økt betydelig de siste ti årene, ifølge SSB. Ulikheten vokser mest i offentlig sektor. De siste 20 årene har avstanden mellom de høyeste og laveste lønningene blitt betraktelig større, viser tall fra byrået.

I 1997 var månedslønnen til de 10 prosent best betalte 2,8 ganger høyere enn gjennomsnittslønnen til de 10 prosent lavest betalte jobbene. 20 år senere var tilsvarende forhold 3,8. Det gir en lønnsforskjell på 65 600 kroner per måned. ©NTB

30.000 FOT

Icelandair overtar Wow Air

Det islandske flyselskapet Icelandair kjøper lavprisselskapet Wow Air for å ruste opp i møte med det tøffe flymarkedet. Begge selskapene er hardt presset. Både Icelandair og Wow Air har fått merke den knallharde konkurransen i passasjerflymarkedet den siste tiden, der oljeprisene har lagt et stort press på finansene og marginene til flere selskaper, skriver E24.

Icelandair og Wow Air kommer til å fortsette som to separate merkenavn, til tross for at samme selskap er eier. ©NTB

Norwegian selger fem fly

Norwegian selger fem Airbus 320. Transaksjonen ventes å øke likviditeten til selskapet med 62 millioner dollar, vel 500 millioner kroner. Ifølge en børs melding fra selskapet er flyene for tiden utleid til et annet flyselskap.

Det er Norwegians datterselskap Arctic Aviation Assets som har inngått avtale om salg av de fem flyene. Leveringen av flyene skal etter planen skje i løpet av fjerde kvartal. ©NTB

Widerøe må betale

Staten krever 4,7 millioner kroner tilbake fra flyselskapet Widerøe etter for mange innstilte avganger på kortbanenettet. Hvert år mottar Widerøe rundt 450 millioner kroner i statlig støtte for flyging på kortbanenettet. Dersom det blir for mange forsinkelser eller innstilte avganger, kan staten trekke tilbake deler av tilskuddet.

I kontrakten mellom staten og Widerøe har flyselskapet forpliktet seg til at 98,5 prosent av flygingene skal gjennomføres som planlagt. I perioden fra april 2017 til mars 2018 hadde Widerøe 97,5 prosent gjennomførte flyginger. Staten krever derfor at flyselskapet må betale tilbake 4,7 millioner kroner. ©NTB

Foto: wideroe.no

Flytoget øker gebyrene etter billettjuks

Flytoget hadde ved utgangen av september stoppet 617 passasjerer uten gyldig billett. Det er en kraftig økning fra i fjor, og de øker nå kontrollene for å stanse snikerne. I hele fjor ble 335 personer tatt i å snike på Flytoget. Det betyr at tallet er nesten doblet på ett år, skriver Flysmart24.

Flere reisende har funnet et smutthull i billettsystemet som gir halv pris på billetten. Kjøper man honnør- eller studentbillett, koster reisen 95 kroner, mens vanlig billett koster 190 kroner. Denne typen sniking utgjør mesreparten av straffegebyrene Flytoget har delt ut i år. ©NTB

Færre vil berøres av flystøy

Færre beboere i nærområdet ved Oslo lufthavn vil bli plaget av flystøy i 2030 enn i dag, viser SINTEFs flystøykartlegging.

– Med det nye operative konseptet, utskifting av flyflåten samt økt bruk av kurvede innflygninger der vi unngår overflyging av de mest tettbebygde områdene, vil det bli færre som berøres av støy fra Oslo lufthavn de kommende årene, sier lufthavndirektør Øyvind Hasaas ved Oslo lufthavn i en pressemelding. @NTB

Riksantikvaren vil frede deler av Kjeller flyplass

Kjeller flyplass har hatt kontinuerlig drift siden 1912 og er en av verdens eldste. Nå vil Riksantikvaren frede flere bygninger og andre installasjoner. Målet med fredningen er å ivareta de kulturhistoriske verdiene på Kjeller knyttet til samferdsels- og forsvarshistorien, opplyser Riksantikvaren. @NTB

Widerøe varsler rutekutt i 2019

Widerøe-sjef Stein Nilsen sier 18 av selskapets 23 kommersielle kortbaneruter går med tap og varsler rutekutt fra januar, ifølge E24. Widerøe-sjefen vil ikke si om kuttet betyr redusert frekvens på ruter, eller om selskapet vil kutte ruter helt. ©NTB

Administrerende direktør Widerøe
AS Stein Nilsen Foto: Widerøe

44 døde i arbeidsulykker i fjor

44 mennesker mistet livet i arbeidsulykker i 2017. Det er det tredje laveste antallet som er rapportert siden 2000, melder SSB. Majoriteten av dødsulykkene skjedde i det landbaserte arbeidslivet, men på grunn av noen større ulykker de siste årene har det også blitt høyere dødstall innen sivil luftfart.

Antall arbeidsulykker som førte til dødsfall var nesten helt likt i 2017 som i 2016, da 45 mennesker mistet livet på jobb. ©NTB

Norge får direkterute til Kina

For første gang åpnes det en flyrute fra Norge til Kina. Fra våren av skal Hainan Airlines fly tre ganger i uken fra Oslo til Beijing. Avtalen om flyruten ble signert tirsdag i Beijing under en seremoni i forbindelse med det norske statsbesøket i Kina.

– Dette er viktig for den norske økonomien. Vi får flere turister til Norge og mer sjømat ut i verden, sier lufthavndirektør ved Oslo lufthavn Øyvind Hasaas til NTB. @NTB

Trakassering er i likestillingsloven definert som
*«handlinger, unnlater eller ytringer som har til
formål eller virkning å være krenkende, skremmende,
fiendtlige, nedverdiggende, ydmykende eller plagsomme».*

Trakassert på jobb

Marit Lindén er ikke bare leder for Norwegian kabinforening i Parat. Hun er også representant i ETFs Women's Committee, en paraplyorganisasjon for ansatte i transportsektoren i hele Europa og nå initiativtaker til en europeisk kartlegging av hvor mange som blir trakassert på jobb.

Av: Knut-Erik Mikalsen

Lindén sier trakassering av ansatte, både på bakken og i luften, har et større omfang enn vi er klar over. – Som oftest går det ut over kvinnelige ansatte, og det er både selskap, passasjerer, kolleger og overordnede som kan stå bak sjikanen, sier hun.

Et stort problem

Nå stikker hun hull på en verkebyll som hun er helt sikker på at mange innen bransjen sliter med.

Etter 33 år i luftfarten vet hun at problemet har vært stort. Hun mener hendelsene har hatt til dels svært negative konsekvenser for den det har gått ut over, men at slike saker veldig ofte har vært feid under teppet i selskapene.

Ut fra meldinger foreningen får, vet hun at lite har forandret seg med årene, trakassering har stort omfang også i dag. Fagforeningene mangler imidlertid en eksakt viten om omfanget, både hva angår det norske og det europeiske flymiljøet.

Derfor har hun tatt initiativet til og fått ETF med på å gjennomføre en gigantisk spørreundersøkelse blant titusener av kvinnelige medlemmer for å få fakta på bordet. – EASA (European Aviation Safety Agency) har påbegynt et lignende prosjekt, så dette er noe vi vil samarbeide med dem om. Det betyr jo at EASA også har sett at dette er et problem i luftfarten som det er viktig å få gjort noe med, sier Lindén.

Innen slutten av november skal de svare på spørsmål om sine erfaringer på jobb når det gjelder dette problemet.

Undersøkelsen skal favne vidt

Spørreundersøkelsen kommer til å omfatte mange forhold; alt fra passasjerer som lar raseriet over forsinkelse eller kansellering gå ut over den som sitter i innsjekk, til den mannlige kollegaen som uten blygsel inviterer til «kos på rommet» etter middagen ved en nattstopp.

– Hensikten er å få en kartlegging av og dokumentasjon på hvor omfattende trakassering er, også av seksuell art. Den vil omfatte ansatte på alle områder, både i innsjekk, ground handling og i luften, sier Lindén.

Målet er ifølge Lindén å få med hele bransjen slik at det kan utarbeides klare regler for hvordan slike saker skal håndteres når de dukker opp.

Hun satser på at arbeidet kan være sluttført i løpet av 2021. Da håper hun ETF har fått med seg EU-kommisjonen til å finansiere en oppfølgende undersøkelse som skal gjelde absolutt alle ansatte og ikke bare kvinnene.

– Som foreningsleder i Norwegian vet jeg at mange kvinnelige ansatte sliter alvorlig med slike saker, men at dette også er et problem for de mange homofile kabinansatte som bransjen rekrutterer, sier Lindén.

Hun sier homofile som regel opplever trakassering i form av kommentarer og

bemerkninger fra passasjerer om deres legning.

– Like lite som vi kan akseptere at kvinner blir sjikanert på jobb, kan vi godta at det skjer med våre mannlige kolleger, sier Lindén.

Hun sier kabinansatte er en yrkesgruppe med stor kvinnedominans.

– Vi har i alle år har vært objekt for oppmerksomhet. Mesteparten av den er jo hyggelig, men jeg tror knapt en eneste av

oss ikke har opplevd det jeg vil karakterisere som ren seksuell trakassering på jobb, sier Lindén.

Hun sier at en typisk reaksjon når for eksempel en mannlig kollega blir konfrontert med slike anklager, er at de ikke vil erkjenne at slikt har forekommet.

– Nå har nok situasjonen generelt blitt bedre etter #metoo. Den åpnet nok øynene opp for mange om et problem som er mye større enn noen ante, men som også har fått spesielt mange menn til å endre sin adferd, sier Lindén.

Juridiske utfordringer

Anders Lindstrøm er leder for juridisk avdeling i Parat og sier problemstillingen som Lindén og ETF reiser, ikke er ukjent for ham.

– Jeg har bistått medlemmer som har vært utsatt for trakassering, og medlemmer som har vært beskyldt for å ha begått trakasserende handlinger. Det er viktig at begge parter i en slik situasjon får ivaretatt

rettssikkerheten. Derfor vil medlemmer som kontakter oss, få advokatbistand enten de mener seg utsatt for trakassering eller er den som blir beskyldt for trakassering, sier Lindstrøm.

Han mener lovverket i slike saker er klart, og at det stilles krav til arbeidsgiver om å sikre et forsvarlig arbeidsmiljø både overfor kunder og kolleger imellom.

– Hvis de ansatte ombord i kabinen opplever krenkende og ubehagelig adferd fra flypassasjerer, plikter arbeidsgiver å gripe inn og å se på tiltak for å hindre at dette skjer. Det samme gjelder dersom arbeidsgiver blir oppmerksom på at det foregår mobbing, eller en eller annen form for trakassering fra passasjerer eller kolleger imellom, sier Lindstrøm.

Han mener det er viktig å være klar over at det ikke bare er arbeidsgiver som har en plikt til å reagere på trakassering.

– Arbeidsmiljøloven fastslår at alle arbeidstakere har plikt til å informere arbeidsgiver eller verneombud dersom de blir kjent med at det forekommer trakassering på arbeidsplassen. Denneplikten er det nok mange som ikke er klar over, eller velger å ikke forholde seg til, sier Lindstrøm.

De færreste saker om trakassering eller seksuell trakassering havner for domstolene.

– Ofte vil slike saker bli håndtert internt i virksomheten og kan ende opp med forskjellige løsninger. Eksempler på dette kan være alt fra at den som har trakassert må slutte, gis advarsel eller at arbeidsgiver kommer til at det som var varslet om ikke gir grunnlag for noen reaksjon overhodet, sier Lindstrøm.

Parat-advokaten mener bedriftenes evne til å håndtere slike saker har blitt bedre, ikke minst som følge av #metoo-kampanjen.

– Vi opplever at seriøse arbeidsgiverne har fått på plass regler for håndtering av dette i kraft av varslingsrutiner. Dette gjør nok at det er lettere å si fra om trakassering, samtidig som arbeidsgivere i større grad har etablert rutiner for håndtering av varsler om trakassering. Gode rutiner for varsling og håndtering av varsler medfører nok større grad av rettssikkerhet for både varsler og den det er varslet om, sier Lindstrøm.

Lindstrøm advarer mot å tro at rettslig prøving av slike saker er en enkel løsning. – Trakasseringssaker ender ofte med at begge de involverte partene forsetter i

*Advokat og leder for juridisk avdeling i Parat, Anders Lindstrøm.
Foto: Trygve Bergsland.*

virksomheten. Det kan være fordi det som det ble varslet om ikke var alvorlig nok til at noen måtte fratre. Det er derfor viktig ha en oppfølgingsplan for begge parter som var involvert, slik at saken ikke eskalerer i ettertid, og ender med en langvarig konflikt mellom partene. Dette vil også kunne skade arbeidsmiljøet rundt de involverte, sier Lindstrøm.

Rask reaksjon er viktig

Hos SAS legger selskapet opp til at det skal reageres kjapt i saker der det er mistanke om at ansatte blir utsatt for trakassering eller mobbing.

– Trakassering og mobbing på arbeidsplassen er helt uakseptabelt, og det er viktig at vi har en lav terskel for å melde fra om

kritikkverdig oppførsel, sier informasjonssjef Knut Morten Johansen i SAS.

Han sier #Metoo-kampanjen aktualiserte dette i stor grad.

– Hos oss førte det til en god gjennomgang av både rutiner og systemer, som inkluderer både ledelsesapparat og bedriftshelsetjeneste. Den generelle bevisstgjøringen var også av stor og grunnleggende betydning, sier Johansen.

Han minner om at det kan være ulik alvorlighetsgrad i slike saker.

– Man skal uansett ikke i noen tilfeller ta lett på meldinger om kritikkverdig oppførsel, da vi alle forsøker å få til et trivelig og trygt arbeidsmiljø, sier Johansen. ■

Marit Lindén mener et stort flertall av kabinansatte har opplevd trakassering på jobb.

Foto: Trygve Bergsland.

Dette er trakassering

Trakassering er i likestillingsloven definert som «*handling, unnlatelser eller ytringer som har til formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlige, nedverdiggende, ydmykende eller plagsomme*».

Det er den som rammes av oppmerksomheten som bestemmer om den seksuelle oppmerksomheten er uønsket. Samtidig må det stilles krav om en viss alvorlighetsgrad, selv om også enkeltstående tilfeller rammes dersom det er alvorlig nok.

Det er med andre ord ikke enhver ubehagelig uttalelse eller handling som kan anses som trakassering.

– Det kan for eksempel tenkes at en arbeidstaker opplever en irettesettelse fra en kollega som ubehagelig, uten at det er av den grunn er en trakassering i lovens forstand, sier Anders Lindstrøm som er leder for juridisk avdeling i Parat.

Dette sier lovverket om trakassering

Arbeidsmiljøloven stiller klare krav til arbeidsgivers ansvar for å sørge for et fullt ut forsvarlig arbeidsmiljø.

Arbeidsmiljøloven har et generelt vern mot trakassering i lovens paragraf 4-3 som fastslår at «arbeidstaker ikke skal utsettes for trakassering eller annen utilbørlig opptreden».

I tillegg har likestillingslovens paragraf 13 særskilt beskyttelse mot blant annet seksuell trakassering, trakassering av kjønn, etnisitet, religion, seksuell orientering, funksjonsnedsettelse og alder.

Frusterte og usikre flyplassansatte

Mer enn 10 000 kroner i året i økte parkeringskostnader fra Avinor gjør at flyplassansatte frykter for arbeidsplassene. Mange tusen er frustrerte og oppgitte på grunn av uvisshet og manglende informasjon. Parat møter Avinor om saken i slutten av november.

Av Trond I. Hovland

Leder for Parats hovedflyplassutvalg, Hege-Charlotte Jacobsen, representerer omtrent 3000 bakkeansatte og jobber selv på Gardermoen.

– For enkelte ansatte vil kostnadsøkningen være avgjørende for om de kan fortsette å jobbe ved flyplassen. I Romerikes Blad uttalte tollere og politi seg, og flere sier

de innstiller seg på å avslutte et over 20 år langt arbeidsforhold som følge av denne økonomiske belastningen, sier Jacobsen.

Mangler informasjon

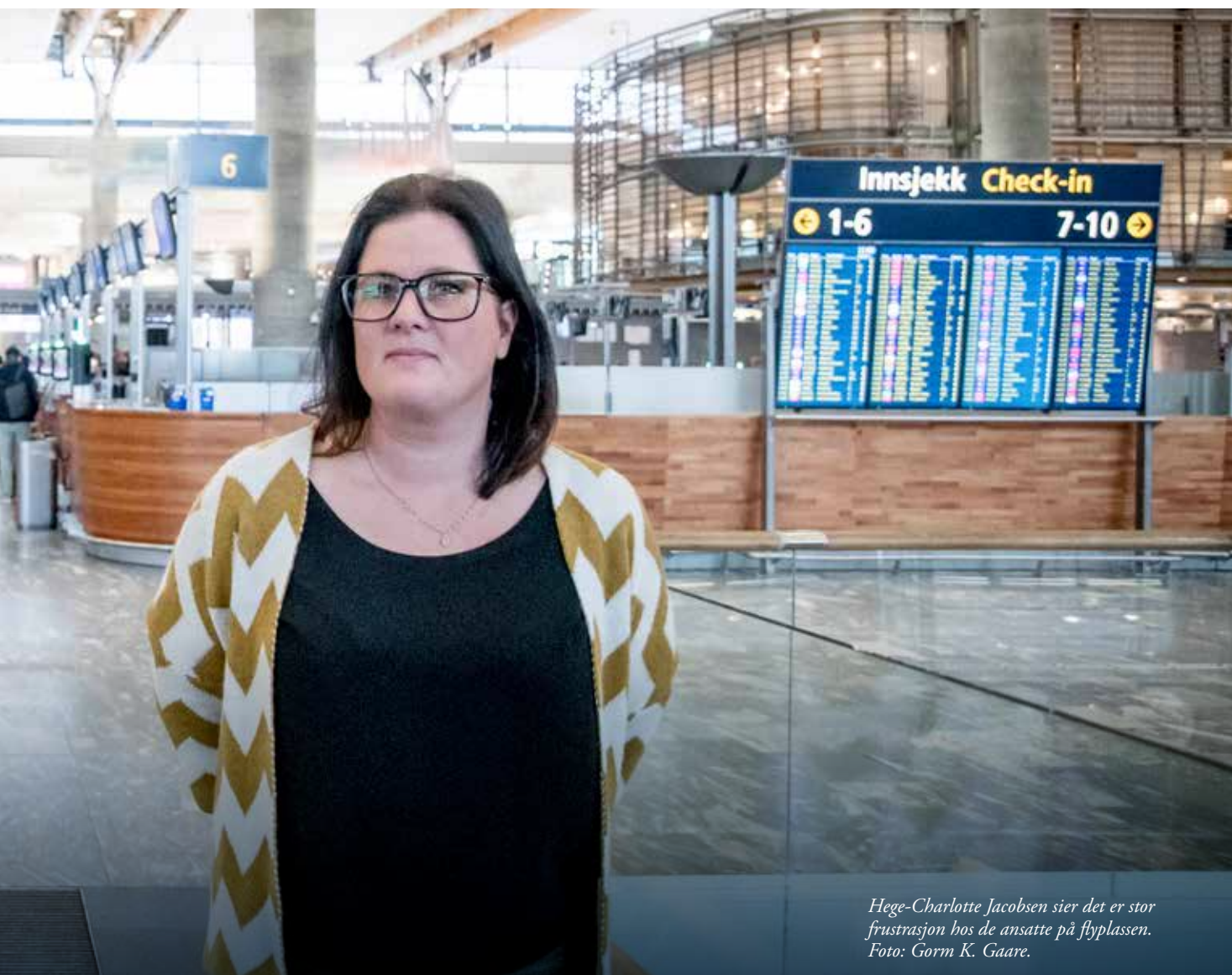
Jacobsen sier at det er stor mangel på informasjon om endringene. Det gjør at mange tusen ansatte fortsatt er i uvisshet,

og at realitetene vil bli klarere i tiden som kommer.

– Ansatte er frustrerte, usikre og oppgitte. Det er mangelfull informasjon og mye rykter, fordi Avinor bare har delt informasjon med noen av sine aktører så langt. OnePark deler informasjonen til enkeltansatte, og der fremkommer det at dette vil gjelde alle, sier Jacobsen.

Hun peker på at Avinor utfordrer aktørene svært hardt økonomisk i anbudsprosessene.

– Dette gir arbeidsgiverne svært lite å bidra med for å kunne hjelpe sine ansatte med å håndtere de pålagte utgiftene fra Avinor, sier hun.

*Hege-Charlotte Jacobsen sier det er stor frustrasjon hos de ansatte på flyplassen.
Foto: Gorm K. Gaare.*

Møte med Avinor

Så langt har Parat-leder Vegard Einan vært talerør i denne saken og tatt den opp både med samferdselsministeren og Avinor. Denne prosessen har ført til et avtalt møte mellom Parat og Avinor i slutten av november.

Einan har ikke så store forventninger til utfallet av møtet og sier at han også er usikker på om Avinor ser problemet.

– Det er blant annet sagt fra Avinor at de ansatte som blir berørt, «kan jo bare få dette dekket fra sine arbeidsgivere». Men Avinor har i hvert fall store muligheter til å gjøre noe med kostnadene for de flyplas-sansatte, sier Einan.

Hovedflyplassutvalget har i samarbeid med politiet og tollerne tatt opp saken gjennom media. Til sammen representerer disse flere tusen ansatte ved hovedflyplassen.

– Vi jobber lokalt med hver enkelt arbeidsgiver for å ivareta de ansatte, men ser utfordringene når de aktuelle arbeidsgiverne er i anbudsbransjer. Avinor ser ikke ut til å stille krav til gode arbeidsforhold, men vektlegger pris i en urimelig stor grad, på bekostning av folk som fysisk skal utføre arbeidet på flyplassen, sier Jacobsen.

Kritisk

Lederen i hovedflyplassutvalget er klar i kritikken av Avinors rolle i denne saken.

– Avinor informerer for lite og viser liten interesse i å ta ansvar og ivareta hovedflyplassen som en best mulig arbeidsplass. De skyver ansvaret over på de respektive arbeidsgiverne. Samtidig legges det opp til i anbud at disse ikke vil ha økonomi til å kunne ivareta de ansatte. Anbudsprosessene utfordrer tariffavtalene, fordi arbeidsgiverne må utfordre alle grenser for å være kostnadseffektive nok, sier Jacobsen. ■

VR-våpen mot flysyke

Bevegelsessyke er et utbredt problem innen luftfarten og romfart. Det internasjonale begrepet Motion sickness (MS) omtales på norsk oftest som flysyke, bilsyke eller sjøsyke, og skyldes misforhold mellom det kroppen føler og det øyet ser, og fører til kvalme.

Av: Trond Indrebø Hovland

Nå kan Virtual Reality-teknologi (VR) gi et gjennombrudd i kampen mot problemet, ifølge ny forskning.

Virtual Reality

En årsak til at problemet har blitt omfattende, er at det har manglet en enkel og rimelig metode for å avdekke hvem som er sårbare for bevegelsessyke, noe som kunne ha stor betydning for rekrutteringen av personell. Det er svært kostbart og tidkrevende å gjennomføre programmer for å redusere følsomheten for MS.

Forskere ved University of Newcastle i Callaghan, Australia har gjennomført et prosjekt der VR-teknologi er brukt for å simulere tilsvarende påkjenninger som dem som fremkaller flysyke og annen bevegelsessyke. Grunnen til troen på VR er det kjente fenomenet «Cyber-syke» – den kvalmen som kan oppstå når folk

opplever bevegelse gjennom VR mens kroppen er i ro. Dette er altså det motsatte fenomenet av MS, der kroppen opplever bevegelse uten at øyet registrerer det.

Det australske prosjektet ville teste om VR kan egne seg både til å avdekke folks disposisjon for MS, og i tillegg kunne brukes i program for å redusere følsomheten. For å bekrefte dette undersøkte man to saker:

1. Om følsomhet for VR-provokasjon samsvarer med følsomhet for balansenerve-provokasjon.
2. Om cyber-syke er klinisk identisk med «klassisk», bevegelses-påført MS.

Provoserer frem kvalme

Metoden i prosjektet var å utsette et utvalg på 30 frivillige unge friske personer for både balansenerve- og VR-provokasjoner i varierende rekkefølge på ulike dager. Kvalmeresultater ble registrert gjennom provokasjonene, og i tillegg ble det fylt ut

spørreskjema for å fange opp subjektive symptomer. Det ble også gjort andre biologiske målinger underveis.

Resultatene viste stort sammenfall mellom begge typer provokasjoner både for tidspunktet for kvalmeangrep og maksimalt nivå for kvalme. Profileringen gjennom spørreskjema viste betydelig og avgjørende sammenfall mellom total symptomscore og de ca. 15 individuelle symptomene som ble registrert i begge kategorier. Også øvrige tester viste betydelig sammenfall.

Konklusjonen er klar og viser stor likhet i følsomhet for begge typer provokasjoner, og i klinisk profil og fysiologiske endringer både for VR-opplevelser og klassisk bevegelsessyke. Dette betyr at bruk av VR er en interessant metode både for å avdekke personer som er følsomme for bevegelsessyke, og å gjennomføre programmer for å redusere følsomheten for dette problemet. ■

Forskningsresultatene ble publisert på den årlige konferansen for International Academy of Aviation and Space Medicine (www.iaasm.org), som ble arrangert i Bangkok 11.–15. november 2018. Akademiet består av verdens fremste spesialister i fly- og romfartsmedisin og har begrenset medlemstallet til maksimalt 275.

Parat og Norsk Pilotforbund, støtter, og vil delta, i forprosjektet «HumPFDM» finansiert av Forskningsrådet, NHO Luftfart, Luftfartstilsynet, Norwegian og Flight Data Services (UK).

Alarmerende tall for utmattelse

Det er en kraftig økning av rapportert utmattelse (fatigue) for flygere og kabinansatte. Luftfartstilsynets statistikk viser at 1397 kabinansatte og 549 flygere har rapportert utmattelse hittil i år, mer enn en dobling fra 2017.

Av Trond I. Hovland

Leder for Parat Kabinforening, Anneli Nyberg, sier dette er alarmerende tall.
– Samtidig er det et stort og komplekst område som har flere ulike mulige årsaker, sier Nyberg.

Økt press på ansatte

Hun peker på tre ulike faktorer som har stor betydning.

– Det har vært en tendens til økende krav til effektivitet og produktivitet. Det betyr mer jobb og slitasje, og mindre tid til å hente seg inn. Samtidig ser vi at det har vært et generasjonsskifte sammen med nye typer ansettelsesforhold. Det er økt bruk av deltidsansatte, noe som gjør at den enkelte må påta seg ekstra vakter for å få endene til å møtes, sier Nyberg.

Hun sier at rapporteringen gjøres elektronisk av hver enkelt ansatt etter avsluttet tur.

– Det fører til at subjektive vurderinger av utmattelse varierer fra person til person, sier Nyberg, som mener det er behov for nærmere undersøkelser om utmattelsesproblemet.

Seksjonssjef Karin Myklebust i Flysikkerhetsstyring i Luftfartstilsynet sier at de

Karin Myklebust i Fysikkerhetsstyring i Luftfartstilsynet. Foto: Luftfartstilsynet.

klargjorde hva rapporteringen skulle omfatte i årsskiftet 2016–2017, og at dette ga økt rapportering.

– Samtidig har selskapene og organisasjonene stor oppmerksomhet rundt fatigue, og Luftfartstilsynet har i tillegg drevet aktivt informasjonsarbeid om temaet. Økningen i rapportering er dermed mest en økt bevissthet om temaet og økt forståelse for rapportering, og gir oss ikke grunnlag for å si at forekomsten av fatigue øker, sier Myklebust.

Omfattende rapporter

Tallene for fatigue inngår i Luftfartstilsynets omfattende rapporter om flysikkerhet, som publiseres kvartalsvis i ti ulike kategorier: ulykker (om bord), skader på fly, personskader, fugletreff, utmattelse, lasertreff, flyavstand i luften, avkjøring fra rullebane, forstyrrelser på rullebane og passasjerbråk.

Rapporteringen er bygget opp med flere og bedre tall, og gjøres nå elektronisk av bransjens egne aktører. I tillegg til norske virksomheter gjelder dette privatpersoner med norsk sertifikat, og hendelser i Norge også for utenlandske aktører.

Luftfartstilsynet sier selv om rapporteringen at det har vært en voldsom økning

i antall rapporter siden det ble innført elektroniske rapporteringsløsninger, fra 148 tilfeller i 2006 til 7424 tilfeller i 2017. Dette skyldes både bedre rapporteringskultur, enklere rapporteringsverktøy og tydeligere og endrede krav til hva som skal rapporteres.

Ett eksempel er nettopp fatigue, som ble rapporteringspliktig først i 2016. Det er dermed ikke uten videre slik at trender kan leses entydig ut av statistikkutviklingen. Statistikkene finnes på Luftfartstilsynets nettsider:

<https://luftfartstilsynet.no/aktorer/flysikkerhet/flysikkerhetsinformasjon/>.

Alvorlige ulykestall

En gjennomgang av de ulike statistikk-kategoriene må ses noe i sammenheng med en generell økning i flytrafikken, noe som vil si at en viss økning tilsier at problemet kan ses på som uendret. De alvorligste tallene handler overordnet om flyulykkene, med alvorlige eller fatale skader på fly eller personer.

Her er statistikken ganske lik de siste årene, med 2–4 ulykker med dødelig utgang og 15–19 andre alvorlige ulykker. Svært få av disse ulykkene skjer med

kommersiell passasjertransport, de aller fleste skjer i fritidsflyging, og en del også i arbeidsoppdrag.

Ulykkene med personskader av alle alvorlighetsgrader har gledelig nok gått kraftig ned de siste årene, fra 127 i 2012, 96 i 2014, 48 i 2017 og 23 etter 3 kvartaler i år.

– Det er oftest kabinbesetningsmedlemmer som blir skadet, noen ganger passasjerer, og i et fåtall saker er det flygerne eller personer på bakken. Luftfartstilsynet har påpekt dette overfor flyselskapene, og vi kjenner til at flyselskapene har justert egne prosedyrer for å sikre at kabinbesetningsmedlemmene sitter fastspent når flyet kommer inn i turbulens, sier Myklebust.

For skader på flyene, når også mindre skader er inkludert, viser statistikken en litt annen tendens. Etter tall på ca. 150 tilfeller per år fra 2009 til 2013 økte det til 598 i toppåret 2016, før det nå er nede under 200 igjen etter tre kvartaler i år.

– Uten å ha fått det bekreftet antar vi at luftfartsaktørene har tatt grep for å unngå skader på luftfartøy fordi det fort medfører både kostbare reparasjoner, forsinkelser og andre problemer med trafikkavviklingen, sier Myklebust.

Ukjente tall

Blant de noe mer ukjente tallene finnes rapportering av tilfeller der personer, kjøretøy eller andre luftfartøy har kommet forstyrrende inn på rullebanen. Disse tallene er ganske konstante fra år til år og ligger godt i overkant av 100 tilfeller i året, hvorav de aller fleste ikke resulterer i farlige situasjoner.

Rullebanen er også rapportert skadeområde for avkjøring, enten i enden eller på sidene av det opparbeidede underlaget. Dette er et skadeområde der det ganske stabilt rapporteres 12–15 tilfeller i året. De aller fleste tilfellene gjelder avkjøring til sidene av rullebanen, og ca. 25 prosent av tilfellene har over tall fra ti år resultert i alvorlig skade på flyet. Flyplassen der dette har skjedd flest ganger, er faktisk lille Rakkestad flyplass, med totalt ni tilfeller, to flere enn Gardermoen.

En viktig kategori for nestenulykker er såkalt «loss of separation», altså for liten avstand mellom fly i luften. Her rapporteres det mer enn 250 tilfeller i året med en liten reduksjon senere år. Mer enn 200 av disse klassifiseres som «significant incident», mens ca. 25 er alvorlige. De aller fleste av disse tilfellene skjer i kommersiell lufttrafikk.

Fugler og umuliusjer

Et par mer kuriøse statistikker hører også med i bildet. Kollisjoner mellom fly og fugler er et kjent fenomen, men fører svært sjelden til alvorlige konsekvenser. Imidlertid er antallet ganske høyt, over 700 tilfeller er rapportert de siste fire årene. Av disse har typisk 10–20 tilfeller ført til mindre skader, men det har også ført til 10–15 tilfeller av at flyet må returnere til utgangspunktet.

Fra media kjenner mange også igjen historier om «umulige» passasjerer, og dette er også en rapporteringskategori for flysikkerheten. Totalt registreres det her ganske stabilt mellom 150 og 175 tilfeller i året, og Gardermoen er desidert på topp både som avgang og ankomst. Det er de store nordiske og norske flyplassene som har klart flest tilfeller, og sikkert overraskende for noen finner vi Kanariøyene og Thailand godt nede på listen for destinasjoner for «umuliusene».

Anneli Nyberg mener det er alarmerende tall for utmattelse for flygere, flygeledere og kabinansatte.
Foto: Trygve Bergsland.

Parat-deltagelse i prosjektet

I tillegg til den selvsagte nytteverdien av Fatigue-rapporter sendt inn til Luftfartstilsynet fra besetningsmedlemmer, er det viktig å kunne angripe problematikken fra andre vinkler.

– Parat har derfor tidligere signalisert at vi støtter forprosjektet «HumP-FDM» finansiert av Forskningsrådet, NHO Luftfart, Luftfartstilsynet, Norwegian og Flight Data Services (UK). Etter de første møtene med fagmiljøene i

høst, er det blitt klarlagt at NHO luftfart nå vil stå som prosjekteier og søke Forskningsrådet om støtte, sier André Skandsen, som er leder for flysikkerhetskomiteen i Norsk pilotforbund.

Norwegian, SAS, Widerøe og begge flygerforbundene med Norsk Pilotforbund/ Parat som det klart største forbundet, har sagt seg interessert i å delta i hovedprosjektet.

– Prosjektets hovedidé er å synliggjøre human performance ved bruk av Flight Data Monitoring (FDM). FDM er nedlastede data fra flyenes «Flight Data Recorders» montert ombord i alle større fly. Fra før benyttes disse dataene av flyselskapene, fortrinnsvis i samarbeid med fagforeningene, for å kontinuerlig forbedre prosedyrer og flysikkerheten, sier Skandsen.

Ved å få tilgang til disse dataene kan prosjektet identifisere variabler knyttet til human performance og knytte dette opp mot faktisk opplevd fatigue under flyvning, gjennom intervjuer og spørreundersøkelser av besetningsmedlemmer.

– Norsk Pilotforbund og Parat har stor tro på dette prosjektet og har utnevnt Stian Holmlimo Kvam fra Flysikkerhetskomiteen som representant i prosjektets referansegruppe, sier Skandsen. ■

Direktør i Statens kartverk, Anne Cathrine Frøstrup.
Foto: Kartverket.

Arbeids- og sosialminister, Anniken Hauglie.
Foto: Jan Richard Kjelstrup/Arbeids- og sosialdepartementet.

Varsler strid om varslingsombud

Det er store forventninger til at nye og mer presise varslingsregler skal dempe konflikter i varslingssaker, og styrke varslervernet. Hvorvidt et eget varslingsombud er rett medisin for å få dette til, strides ulike yrkesorganisasjoner om.

Av: Svein-Thore Gran

Det er gått noen måneder siden det såkalte varslingsutvalget ga sine råd og anbefalinger om hvordan yringsfriheten skal bidra til å fjerne kritikkverdige forhold i arbeidslivet, og hvordan vernet om dem som bruker den til nettopp dette, kan styrkes. Høringssvarene viser at arbeidslivets organisasjoner er enige om behovet for å styrke varslervernet, og at lovregler så vel som kultur i arbeidslivet må gi en prosess med minst mulig omkostninger for alle involverte.

Uenighet om ombud

Men det er strid om hvilke virkemidler som faktisk gir de beste bidragene til en best mulig prosess når arbeidstakere ser seg nødt til å varsle om kritikkverdige forhold, både innad i Parat og mellom ulike yrkesorganisasjoner. Et sentralt forslag fra varslingsutvalget ledet av direktør i Statens kartverk,

Anne Cathrine Frøstrup, er at det bør opprettes et eget varslingsombud som skal gi råd, støtte og bistand i konkrete saker.

Leder for Parat politiet, Unn Kristin Olsen, er ikke i tvil om at opprettelsen av et varslingsombud er noe arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie bør holde fast ved når hun skal bestemme den videre skjebnen til utvalgets forslag.

– Politiet har håndtert mange varslersaker og har derfor mye erfaring, og slik vi ser det, er det behov for en egen enhet som kan gi veiledning og støtte både til varslere og den eller dem som det er varslet om. Det er viktig at varslingsombudet opparbeider seg nødvendig tillit hos partene i varslingssaker, slik at veiledningen som gis, oppfattes nøytral og reell, sier Olsen.

Hun legger til at det er viktig at ombudet blir godt kjent og er lett tilgjengelig.

Olsen mener at et ombud også vil bli en viktig bidragsyter til å dempe konflikt-nivået i varslingssaker.

– Det å ha et eget varslingsombud vil kunne bringe inn for ombudet i stedet for at varslere tar saken gjennom media for å bli hørt. Det ville nok dempet konfliktnivået, eller redusert muligheten for at konflikter kunne oppstå, sier hun.

Kollega Geir Krogh som står i spissen for 300 medlemmer i Norges Politilederslag, har personlig tvilt seg frem til at et varslingsombud slik utvalget foreslår, ikke er veien å gå.

– Det er svært viktig å styrke varslingsinstituttet i arbeidslivet, og et eget ombud kan være veien å gå. Jeg tror imidlertid ikke at et varslingsombud slik utvalget foreslår er den beste løsningen. Oppgavene og rollen som er tiltenkt, kan like gjerne dekkes av Arbeidstilsynet eller i noen tilfeller andre aktører vi allerede har, for eksempel verneombud eller bedriftshelse-tjeneste, sier Krogh.

Han peker på at utvalget legger vekt på at Arbeidstilsynet må være nøytralt overfor aktørene i sakene det behandler.

*Parat-leder, Vegard Einan.
Foto: Parat.*

*Parats nestleder,
Unn Kristin Olsen.
Foto: Trygve Bergsland.*

*Leder for Norges Politi-
lederlag, Geir Krogh.
Foto: Politilederne.*

– Men dette vil jo også gjelde et varslingsombud dersom det skal gi råd og veiledning til alle parter i en varslingssak.

Krogh vil ikke stenge døren helt for at det kan være hensiktsmessig med at et eksternt ombud som vurderer om varslingssaker er håndtert på riktig måte, men ikke driver rådgivning i enkeltsaker, kan være fornuftig.

– Det viktigste er imidlertid å utvikle god hverdagsledelse på arbeidsplassen. Kritikktverdige forhold må påpekes med en gang de dukker opp, og håndteres på lavest mulig nivå. En god håndtering av kritikktverdige forhold før de blir et uhåndterlig problem, reduserer behovet for varslinger. Selv har jeg en nullvisjon for varslinger, sier Krogh, tidligere politistasjonssjef i Follo.

Nei til mer byråkrati

På toppen i Parat er det liten tvil om at et eget varslingsombud er et blindspor, og at det er mer effektivt å ruste opp Arbeidstilsynet.

Parat-leder Vegard Einan mener Arbeidstilsynet har for lite ressurser til å overkomme alle oppgavene det er tiltenkt.

– Sentralt i Parat mener vi det er bedre å styrke Arbeidstilsynet enn å opprette et ombud for varslingssaker. Vi mener Arbeidstilsynet har for lite ressurser. Samtidig er det

den institusjonen som sitter på den lengste og mest inngående erfaringen om arbeidslivet. Tilsynet har jo allerede i dag har en veiledningsplikt når det gjelder regelverket i arbeidsmiljøloven. La oss derfor heller styrke Arbeidstilsynet ytterligere og se resultatene av dette før vi innfører en ordning som vil kreve mer byråkrati og kostnader, sier Einan.

Delt syn

Også utenfor Parat og YS er det delte syn på de ulike forslagene til varslingsutvalget. Både YS, LO, Unio og NHO støtter utvalgets forslag om et varslingsombud med noen forbehold. Politiets Fellesforbund er veldig klare i sin høringsuttalelse.

– Vi mener at hvis samfunnet virkelig tar varsling på tilstrekkelig alvor, er også samfunnet best tjent med å etablere et varslingsombud, heter det i høringsuttalelsen.

Akademikerne er på sin side enige med Parat sentralt i at det beste er å styrke Arbeidstilsynet.

– Vi er opptatt av at saker løses på så lavt nivå som mulig. Å løfte en varslersak til et ombud, kan innebære større distanse og muligheter for ansvarsfraskrivelser for de lokale parter enn om de håndterer saken selv. Vi tror derfor det er en bedre modell å styrke det lokale arbeidet samt å utvide Arbeidstilsynets oppgaver på varslingsområdet, sier leder for Akademikerne Kari Sollien. ■

Varslingsutvalgets mål og forslag

Et hovedmål for god håndtering av en varsler-sak er at både varsleren og den eller dem det varsles om, fortsetter i virksomheten i etterkant av prosessen. Det er derfor viktig at sakene løses på lavest mulig nivå, slik at partene klarer å ha gode relasjoner etter at saken er avsluttet.

Viktige forslag for å få å verne og forbedre varslerinstituttet er:

- Opprettelse av et varslersombud som skal gi råd, støtte og bistand til varslere i konkrete saker. I tilfeller hvor ombudet blir kjent med svært alvorlige varslingssaker av stor samfunnsmessig betydning, bør det kunne ta initiativ til uavhengige undersøkelser.
- Etablering av en egen nemnd for varslingssaker som skal ta standpunkt til om det har funnet sted gjengjeldelse mot varsleren eller brudd på arbeidsgivers aktivitetsplikt, og som skal kunne gi erstatning og oppreisning til varsleren.

Utvalget er delt på dette punktet, og mindretallet mener vurdering av slike forhold skal tilligge domstolene.

Utarbeidelse av en egen varslingslov

Den skal i første rekke regulere etableringen av varslingsombudet og varslingsnemda og disse organenes ansvar og myndighet. Varsling i arbeidsforhold skal likevel fortsatt reguleres i arbeidsmiljøloven.

Adgangen til oppreisning og erstatning bør utvides og nivåene heves. Det er med andre ord nok å ta tak i for arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie når hun skal avgjøre skjebnen til varslingsutvalgets forslag. Men ifølge Gro Ørsal i departementets kommunikasjonsavdeling er det fortsatt uvisst hva som blir de politiske forslagene som følge av varslingsutvalgets arbeid. ■

Kilde: NOU 2018:6 Varsling – verdier og vern.

Parats aksjon mot menneskehandel

Nestleder i Parat Kabinforbund, Sissel Vian, sier hun er storfornøyd med resultatet etter workshop om temaet trafficking i begynnelsen av november og mener de har kommet et stort skritt videre.

Av Knut-Erik Mikalsen

Forbundet har bestemt seg for å sette seg i førersetet for å få problemene rundt den voksende internasjonale kriminelle aktiviteten opp som et tema og mener ansatte i luftfarten kan spille en nøkkelrolle i slike saker.

Initiativ til politisk prosess

Parat Luftfart presenterte en sak om temaet i forrige utgave av bladet og forbundet har satt seg fore å få på plass opplæring for luftfartsansatte for å avdekke menneskehandel, og rutiner for håndtering av slike saker. Det er den internasjonale organisasjonen for sivil luftfart, ICAO, som har satt i gang denne prosessen som Parat nå følger opp i Norge.

Møtet i regi av kabinforbundet samlet representanter fra Samferdselsdepartementet, NHO Luftfart, Avinor og Kripos.

Utfordringen for Parat Kabinforbund har vært å få sentrale politiske myndigheter til å interessere seg for saken og bli med på prosessen for å få stanset den voksende menneskehandelen som forbundet også tror skjer i Norge.

Sissel Vian og prosjektgruppen fikk en åpen invitasjon fra Samferdselsdepartementet under møtet der de ble bedt om å rette en skriftlig henvendelse om prosjektet til departementet, slik at det kan vurdere å starte en politisk prosess rundt saken. Departementet ønsket seg en felles henvendelse, fra arbeidstakere og arbeidsgivere.

– Vi ble veldig glad for denne anmodningen, og den skal vi selvsagt følge opp. Det naturlige vil nok være å ta kontakt med NHO Luftfart slik at vi kan få rettet en felles henvendelse til departementet, slik departementet ønsker, sier Vian.

Parat Kabinforbunds prosjektgruppe for trafficking-aksjonen. Fra venstre Christian Møller (Widerøe), Sissel Vian (nestleder Kabinforbundet og Widerøe), Martinus Røkkum (SAS), Marit Lindén (Norwegian) og Dag Alexander Horrigmo (Thomas Cook). Foto: Knut-Erik Mikalsen

Norge som foregangsland

Hun sier at en slik henvendelse kan komme til å bli sendt allerede over nyttår og mener ansatte på alle flyplasser og flyselskaper bør bli opplært i hvordan man skal avdekke og melde mistanke om at passasjerer blir transportert mot sin vilje for å bli brukt som slaver i sexindustrien.

– Tenk hvor mange øyne som da vil være rettet mot denne virksomheten. Bare i tilknytning til Gardermoen jobber det 15 000 personer, sier Vian, som ønsker Norge skal bli et foregangsland i Europa når det gjelder aksjonen mot trafficking.

Hun etterlyste også en varslingsmulighet, slik at det skal være enkelt for ansatte å kontakte riktig instans dersom de under jobb i kabinen får mistanke om at en, eller flere av passasjerene er med i flyet mot sin vilje.

Sjefinstruktør i Widerøe, Siv Heidi Breivik, sier prosessen mot trafficking etter hennes mening vil virke motiverende for flyselskaperens ansatte.

– Det vil gi en følelse av mening å gjøre noe som er viktig for andre mennesker. Det vil igjen positivt påvirke prestasjonene på andre områder, sier Breivik.

Politioverbetjent Thomas Andrew Ny fra Kripos sier Norge etter hans mening ikke bare er ledende i Europa, men i verden, hva angår arbeid mot trafficking.

– Vi er organisert slik at alle politistrikt, spesielt de som har flyplasser i sitt område,

skal ha en egen menneskehandelsgruppe som skal være spesialister på dette feltet. Selv om dette feltet må kjempe om ressursene med det viktige arbeidet mot narkotikasmugling, går utviklingen i riktig retning siden vi nå også har et nordisk politisamarbeid på dette området, sier Ny.

Varslingsrutiner

Han anmoder Parat Kabinforening om å satse på å få til enkle varslingsrutiner i trafficking-saker.

– Kabinansatte ønsker å kunne beholde sin anonymitet i saker der de varsler om mistanke om at passasjerer som er ofre for menneskehandel.

Til det sier Ny at det er politiets oppgave å skaffe til veie bevis som kan dokumentere at menneskehandel har funnet sted, og at det ikke vil være naturlig at kabinansatte skal være nødt til å stille opp i retten som vitne i en sak som kanskje involverer utenlandsk mafia.

– Politiets oppgave i slike saker er å ta bakmennene, slik at ofrene selv slipper å stå frem når sakene havner i retten. Jeg vil anmode alle i luftfarten som mistenker at de står overfor en kriminell handling som det å smugle mennesker innen land eller over grenser, om å melde fra til politiet. Overlat så til politiet å drive etterforskningen. Det å varsle er ikke noe problem, sier Ny.

Parat Kabinforbund tar sikte på å følge opp temaet på et nytt møte tidlig i 2019.

Parat ber KrF kreve pensjon fra første krone

Én million nordmenn kan miste muligheten for bedre pensjon, dersom KrF ikke tar kravet om pensjonsopptjening fra første krone med inn i regjeringsforhandlingene. Leder i Parat, Vegard Einan, er sterkt uroet av spekulasjoner om at KrF vil droppe dette kravet.

Av Trygve Bergsland

Einan sender en krystallklar oppfordring til KrF og Ropstads forhandlingsdelegasjon om å stå opp for de aller svakeste i pensjonsmarkedet. – Parat forventer at Ropstad og KrF forlanger at Solberg-regjeringen går med på en ordning som sikrer pensjonsopptjening fra første krone, sier han.

Senterpartiet må si i fra

Parats leder er sterkt uroet av et Aftenpostens oppslag, der det spekuleres i om KrF vil droppe prioritering av dette kravet når de nå er i forhandling med regjeringspartiene. – Ap og SV har gjort det helt klart hvor de står. De støtter opp om kravet om pensjonsopptjening fra første krone, men Senterpartiet har vært uklare. Det vil styrke saken om Senterpartiet nå sier

klart fra hvor de står. Slik situasjonen er nå, spres det fra ulike arbeidsgiverhold rykter om at Senterpartiet er skeptiske til pensjonsopptjening fra første krone, sier Einan.

Ryktene om Senterpartiets skepsis til pensjonsopptjening fra første krone, er ifølge Einan knyttet til påståtte økonomiske utfordringer dette vil få for bønder som har stort forbruk av midlertidige ansatte og sesongarbeidere. – Jeg oppfordrer Senterpartiet til å gjøre det klart at partiet i denne saken står opp for prinsippene om likhet og rettferdighet. Om Senterpartiet kommer med slik klargjøring nå straks, vil dette styrke KrFs muligheter til å presse regjeringspartiene til å gi etter, sier Einan..

Leder i Parat, Vegard Einan

Erik Kollerud (i midten), sammen med nestlederne Hans-Erik Skjæggerud og Monica Paulsen. Foto: Siv Bjelland

Ny ledelse i YS

YS-kongressen har valgt Erik Kollerud til ny YS-leder etter Jorunn Berland. Hans-Erik Skjæggerud og Monica A. Paulsen er valgt til henholdsvis 1. og 2. nestleder.

Av Lill Jacqueline Fischer

Tidligere Parat-leder, Hans-Erik Skjæggerud er ny 1. nestleder i YS på heltid.

– Vår ambisjon er å styrke YS som hovedorganisasjon gjennom å utvikle samarbeidet internt i YS på en bedre måte, sier Skjæggerud.

Kollerud sier automatisering, robotisering og kunstig intelligens vil påvirke arbeidsdagen til våre medlemmer.

– Mennesker skal løse nye oppgaver. Da blir det avgjørende at arbeidstakerne settes i stand til å utføre disse, sier den nye YS-lederen.

Utsatt ferie uten lønn

Etter råd fra Infotjenester nekter arbeidsgiver å gi ny ferie med lønn til en ansatt som ble syk i ferien og som ba om ny ferie. Ny ferie ble innvilget, men med trekk i lønn. Parat-advokat mener Infotjenester feilinformerer.

Av Lill Jacqueline Fischer

Infotjenester mener arbeidsgiver ikke skal betale sykepenger fordi den ansatte ikke varslet arbeidsgiver om sykdommen første sykedag. Ifølge Infotjenester får en først sykepenge fra den dagen arbeidsgiver blir varslet om sykefraværet.

Infotjenester driver blant annet med rådgivning innenfor arbeidslivsspørsmål. Om lag 10 000 arbeidsgivere benytter seg av Infotjenester og de har om lag 45 000 henvendelser i året.

Ferielovens bestemmelser om at en har rett til ny ferie dersom en er syk i ferien, gjelder ifølge Infotjenester kun rett til feriefritid.

Parats advokat, Andreas Moen, mener Infotjenester tar feil.

– For å få utsatt ferie må arbeidstaker både ha gyldig legeerklæring og melde så fort arbeidet er gjenopptatt, sier Moen.

Parat-advokaten sier at det i den gamle folketrygdloven, som gjaldt fram til 1997, sto klart at man hadde rett til sykepenger ved utsatt ferie, og at meldeplikten var knyttet til fravær fra arbeid. Og i forarbeidene til ferieloven er det også forutsatt at en arbeidstaker som lovlig utsetter ferie også har krav på sykepenger.

– For at retten til å kreve utsatt ferie skal ha noen realitet, må jo arbeidstakeren sikres en økonomisk kompensasjon, sier Moen og legger til at det i rundskrivet til NAV står tydelig at arbeidsgiverperioden for sykepenger gjelder fra den dagen ferien blir utsatt.

Infotjenester er uenige og mener de ikke feilinformerer. Les mer på parat24.com.

Konsekvensene av Norwegian-saken i Høyesterett

Leder i Parat, Vegard Einan, redegjorde under YS-konferansen for hvilke konsekvenser Norwegian-saken vil kunne få for norske arbeidstakere. Uansett utfall av saken, mener Einan dommen vil være avgjørende for hele norsk arbeidsliv.

Av Trygve Bergsland

Høyesteretts har behandlet saken om hvem som har det reelle arbeidsgiveransvaret for piloter og kabinansatte i Norwegian Air Shuttle ASA.

– Ansatte, uansett bransje, er avhengig av reell innflytelse og rettigheter der verdiskapningen skjer og der de kan være med på å påvirke egen arbeidssituasjon. Dette er ikke mulig i et bemanningsselskap slik selskapet i dag er organisert, sier Einan.

Høyesterett kan avgjøre uten innblanding fra Stortinget

Han sier rettigheter ansatte har knyttet til lov- og avtaleverk er mindre verdt i et bemanningsselskap, så lenge morselskapet i realiteten har full kontroll og styring.

– Vi mener dagens lovverk er bra nok og at vi derfor vil vinne frem med saken i Høyesterett. Dersom Høyesterett mot formodning er uenige med oss må vi gå til Stortinget for å endre, eller klargjøre lovverket, sier Einan.

I en påfølgende debatt under YS-konferansen mellom Arild Grande (Ap) og Heidi Nordby Lunde (H) er de begge enige om at dette er noe Stortinget må ta stilling til dersom Parat ikke når frem i Høyesterett.

– Jeg er samtidig avventende til et eventuelt forslag fra Arbeiderpartiet i Stortinget. Problemet er at Grande og Arbeiderpartiet ofte går for langt, og ikke foretar grundige nok utredninger før forslagene legges frem for Stortinget, sier Nordby Lunde.

Grande mener imidlertid Høyre systematisk går i mot alle forslag fra Arbeiderpartiet i saker som gjelder forbedring av norsk arbeidsliv og han bruker Aleris-saken som eksempel.

– Jeg er helt enig i at det er uansvarlig av Aleris å ansette på individuelle kontrakter som selvstendig næringsdrivende. Problemet i Stortinget oppstår når Arbeiderpartiets forslag går for langt i å legge hindringer i veien for arbeidsgivers rettigheter, sier Nordby Lunde.

Arild Grande (Ap) og Heidi Nordby Lunde (H) i heftig diskusjon under YS-konferansen. Foto: Trygve Bergsland.

Stemplet og godkjent som likestilt

Det måtte en dame fra Drammen til for å få satt arbeidet med likestilling og mangfold i system på Sørlandet. Helle Mellingsen (39) har vært prosjektansvarlig for prosjektet Likestilt arbeidsliv og som i år ble tildelt YS-likestillingspris 2018.

Av Lill Jacqueline Fischer

Prosjektet har utarbeidet en sertifiseringsordning for likestilling og mangfold i arbeidslivet.

–Det er utrolig gøy å få prisen, det er stas å få anerkjennelse for den jobben vi gjør, sier en smilende Helle Mellingsen.

Landsdelen dårlig på likestilling

Sørlandet skårer lavt på Statistisk sentralbyrås nøkkeltall for likestilling. Dette mener Mellingsen kan forklares dels med at det er en konservativ region hvor konservativ kristendom står sterkt, og dels med at det er et område med mye tungindustri.

–Vi hadde en innmari god ide, og har fått bevilget midler til prosjektet over statsbudsjettet i to år. I tillegg til fylkeskommunale midler, sier Mellingsen.

Sertifisering

Likestilt arbeidsliv er pilotprosjekt som har etablert en sertifiseringsordning for likestilte virksomheter. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Vest-Agder Fylkeskommune, Aust-Agder Fylkeskommune, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Næringsforeningen i Kristiansandsregionen. De første 15 virksomhetene ble sertifisert 5. juni 2018.

Hensikten med sertifiseringsordningen er å stimulere til planmessig og langsiktig arbeid med likestilling og mangfold i virksomhetene. Ordningen angir noen generelle målsetninger, men virksomhetene må selv konkretisere hvordan målene skal oppnås.

Lønnsvekst og nye arbeidsplasser i USA

250 000 nye arbeidsplasser er skapt i USA, og lønnsveksten er den kraftigste på nesten ti år. Det viser nye tall som er lagt frem av det amerikanske arbeidsdepartementet.

Samtidig viser departementets tall at arbeidsledigheten ligger stabilt på 3,5 prosent, som er det laveste nivået på 50 år. Gjennomsnittslønna i tredje kvartal anslås å ha vært 3,1 prosent høyere enn i samme periode i fjor. @NTB

Google-protest mot seksuell trakassering

Hundrevis av Google-ansatte la i høst ned arbeidet i protest mot selskapets håndtering av seksuell trakassering. Deltakerne i protesten mener Google-ledere som er blitt anklaget for seksuell trakassering, har fått altfor mild behandling.

Googles toppsjef Sundar Pichai opplyste nylig at 48 ansatte i selskapet har fått sparken som følge av seksuell trakassering de siste to årene – uten at de mottok sluttpakker. @NTB

Polske høyesterettsdommere tilbake på jobb etter EU-dom

Flere av de polske høyesterettsdommerne som tidligere i år ble pensionert mot sin vilje, har møtt på jobb etter at EU-domstolen slo fast at de må gjeninnsettes. Dommerne måtte gå av da Polen i april innførte en ny lov som senket pensjonsalderen for høyesterettsdommere fra 70 til 65 år.

Det er EU-kommisjonen som har brakt Polens omstridte rettsreformer inn for EU-domstolen i Luxembourg. Kommisjonen mener de er i strid med prinsippet om domstolenes uavhengighet. @NTB

Tyskland må tiltrekke seg arbeidskraft

Den tyske koalisjonsregjeringen vil lette på innvandringsloven for å tiltrekke seg utenlandsk arbeidskraft. Blant forslagene er å gi godt tilpassede migranter som har kommet seg ulovlig inn i landet, en mulighet til opphold.

Arbeidskraft fra EUs 500 millioner mennesker er ikke tilstrekkelig for å holde tysk økonomi i gang, bemerket koalisjonen. @NTB

EU til Ryanair: Dette er ikke en jungel

EU-kommisjonen gjør det klart at også Ryanair må følge reglene i arbeidslivet. Ryanairs administrerende direktør Michael O'Leary får en kraftig irettesettelse fra EUs arbeidskommissær Marianne Thyssen.

– Jeg er ikke mot Ryanair eller mot lavprisselskapenes forretningsmodell. Men med stor suksess følger stort ansvar. Det indre marked er ikke en jungel. Det har klare regler, sier Thyssen i en pressemelding.

Ansatte skal slippe å måtte forhandle om respekt for EUs lover og regler, understreker EU-kommisssæren. @NTB

Informasjon til Parat-medlemmer under 35 år

Tilbakemeldinger fra medlemmer viser at det er en del usikkerhet rundt Parat UNG. Vi ønsker derfor å presisere og synliggjøre at alle medlemmer i Parat under 35 år automatisk er en del av Parat UNG. Dette gjelder også medlemmer i Parats underorganisasjoner som for eksempel ThsF, Parat Media, Parat forsvar og Farmasiforbundet.

Av: Ina Hansen, nestleder i Parat UNG

Hva er Parat UNG, og hvorfor har vi egne tillitsvalgte?

Parat ønsker å synliggjøre unge og vil at de skal høres i arbeidslivet. Parat UNG har derfor eget styre, egne regionkontakter og egne delegater på Parats landsmøte. Lederen i Parat UNG-styret er også en del av hovedstyret i Parat. I tillegg har regionkontaktene egne plasser i Parats fem regionutvalg, og delegatene har talerett på landsmøtet. På denne måten er vi unge med på å påvirke og blir hørt.

Treffene er gratis, uformelle og åpne for alle Parats medlemmer under 35 år, eller alle som er nysgjerrige på et medlemskap i Parat. Invitasjonene blir sendt ut på e-post, og du kan melde deg på direkte til regionkontakten eller gjennom parat.com.

Styret i Parat UNG:

Ansvar	Navn	E-post
Leder	Idar Gundersen	idar.gundersen@outlook.com
Nestleder	Ina Maria Hansen	ina.hansen@live.no
Styremedlem og økonomiansvarlig	Ann Charlotte Hærum Egge	charlottehaerum@gmail.com
Styremedlem og regionkoordinator	Dennis Scott	dennis.scott991@gmail.com
Styremedlem og PR-ansvarlig	Remi Frog	remi.frog@gmail.com
Vara	Kari Nestaas	paratungvest@gmail.com

Parat UNG i media

Vi som tillitsvalgte jobber daglig med å holde oss oppdaterte og synlige i media, der vi har valgt å satse på Facebook-siden vår Parat UNG. Her deler vi interessante artikler, innlegg og lar medlemmene bli bedre kjent med oss.

Parat UNG-samling

Hvert år arrangerer vi UNG-samling, noe som er årets høydepunkt for Parat UNGs medlemmer. Her blir det holdt årsmøte, aktuelle foredrag, nettverksbygging og en rekke andre aktiviteter. Det er plass til 50 deltakere på samlingene som er gratis for deltakerne.

De siste årene har vi hatt samlinger i Røros, Voss, Lofoten, Stavanger, Kristiansand og Molde. Se gjerne videoer og bilder på Facebook-siden vår og, ikke minst, meld deg på neste samling for en uforglemmelig opplevelse.

Ta gjerne kontakt med din regionkontakt eller en av medlemmene i styret. Vi setter stor pris på innspill til aktiviteter, politisk arbeid og alle andre henvendelser. ■

Et av medlemmene i styret er også en del av YS Ung-nettverket.

Regionkontaktene:

Region	Navn	E-post
Nord	Terje Roland	terje.grytdal.roland@domstol.no
Sør	Abishek Banstola	abishekbastola@gmail.com
Øst	Gry Haakenstad	paratungost@gmail.com
Vest	Kari Nestaas	paratungvest@gmail.com
Midt	Camilla B. Tiller	camilla.tiller@gmail.com

Regionkontaktene arbeid

Regionkontaktene er med på regionmøter og arbeid knyttet til samme, de sender også innspill og tilbakemeldinger til hovedstyrets arbeid.

Regionkontaktene arrangerer i tillegg aktiviteter og treff i hver region for medlemmer under 35 år. Her prioriteres nettverksbygging, synliggjøring av Parat UNGs arbeid og å engasjere medlemmene.

Vegard Einan er valgt som ny leder i Parat, og Unn Kristin Olsen er valgt som ny nestleder. Foto: Trygve Bergsland/Parat.

Under Parats landsmøte i Bergen ble Vegard Einan valgt som ny leder og Unn Kristin Olsen valgt som ny nestleder. Einan rykker dermed opp og tar over etter Hans-Erik Skjæggerud, som har ledet Parat de siste ti årene.

Av Trygve Bergsland

Leder i Parat, Vegard Einan (41), er samboer og har to barn. I dag har de bosatt seg på Jessheim i Akershus, men Einan kommer opprinnelig fra Sørvær i Finnmark. Han har bakgrunn som kabinansatt og tillitsvalgt i SAS, i tillegg studerer han til en master of management på BI.

Nestleder i Parat, Unn Kristin Olsen (46), har to barn på 26 og 20 år. Olsen bor og kommer fra Bergen og er utdannet økonom. Hun jobber i politiet, hovedsakelig innenfor sivil rettspleie. Olsen har hatt en rekke tillitsverv sentralt, lokalt og på regionalt nivå

i Parat. De siste seks årene har Unn Kristin Olsen vært leder av Parat i politiet.

Nytt hovedstyre i Parat

I tillegg til Vegard Einan og Unn Kristin Olsen vil Parats hovedstyre i den kommende treårsperioden bestå av:

Anneli Nyberg
Jannike Hanssen
Emma Pettersen
Johan Hovde
Ragnar Christiansen
Idar Gundersen (Parat Ung)
Thomas Lilloe (ansattrepresentant)
Annbjørn Nærdal (ansattrepresentant)

Det er også valgt varamedlemmer i følgende rekkefølge:

1. Paal Herman Seivaag
2. Hilde Margrethe Bjørklund
3. Ronny Kjøsø
4. Arvydas Dragonas

Vararepresentant til Parat UNG er Ina Marie Hansen.

Ansattes vararepresentanter er følgende:

1. vara, Marianne Hårtveit
2. vara, Isabelle Holtsmark

Krav om pensjon fra første krone

Parats leder, Vegard Einan, sier pensjon er utsatt lønn.

– Det vil være helt utenkelig å kreve at du skal tjene minst 100 000 kroner før du får utbetalt lønn. I dag er det slik i private virksomheter at man må tjene 96 000 kroner før man får pensjonsopptjening, sier Einan.

Han sier dette er dramatisk for dem som tjener minst og dem med korte kontrakter. – Dette er tema i forhandlingene mellom Krf og regjeringspartiene. Det er derfor viktig at Parats landsmøte gir Krf en tydelig beskjed om at dette er et tema som har stor og avgjørende betydning for mange norske arbeidstakere, sier Einan som fikk hele landsmøtet med seg.

Landsmøtet avviste EØS-kritisk forslag

Under arbeids- og samfunnspolitisk debatt ble det fremmet et forslag om å vurdere en annen tilknytning til EU enn den Norge i dag har gjennom EØS-avtalen. Forslaget ble imidlertid nedstemt med 134 mot 24 stemmer.

Tidligere forbundsleder, Hans-Erik Skjæggerud, advarte mot forslaget, men sier at ulike sider ved EØS er et tema som organisasjonen bør følge opp i tiden fremover.

Forsvars veteraner som en ressurs

Leder for Parat forsvar, Johan Hovde, sier det norske samfunnet og arbeidslivet i større grad må anerkjenne veteranenes kompetanse, noe han fikk landsmøtet med på. – For oss som en ny underorganisasjon i Parat er det viktig å løfte frem denne gruppen som vi finner overalt i arbeidslivet. Når landsmøtet i Parat nå så tydelig anerkjenner veteranene og deres innsats og kompetanse, varmer dette et forsvarshjerte, sier Hovde.

På initiativ fra Parat forsvar vedtok landsmøtet følgende uttalelse:

Norge har lang tradisjon for å delta i internasjonale operasjoner. Gjennom flere tiår har Forsvaret sendt personell ut i oppdrag i fredens tjeneste. Siden andre verdenskrig har 100 000 norske kvinner og menn deltatt i internasjonale operasjoner.

(...) Mange veteraner opplever at deres kompetanse dessverre ikke blir verdsatt eller forstått av arbeidsgivere når de søker arbeid etter endt tjeneste. Dette er i første rekke et problem for veteranen selv, men kan også bli en samfunnsutfordring dersom vi som storsamfunn ikke nyttiggjør oss av den kompetansen og arbeidskraften veteranene representerer.

Den kompetanse veteraner opparbeider seg er verdifull i arbeidslivet, og arbeidsgivere må i større grad anerkjenne og respektere det kompetansemangfoldet veteranene tilfører arbeidsplassen. Parat vil aktivt jobbe for å løfte frem veteranene og deres interesser i aktuelle fora.

Leder for Parat forsvar, Johan Hovde. Foto: Trygve Bergsland.

God hverdagsledelse

Leder i Norges Politilederslag, Geir Krogh, fikk med seg landsmøtet der det ble besluttet at Parat skal jobbe for talentutvikling, rekruttering og videreutvikling av ledere på alle nivå og fagområder.

– Det er mange ledermedlemmer i Parats medlemsgrupper. Det er derfor viktig at Parat er opptatt av ledelse og lederes lønns- og arbeidsvilkår. Vi må vise at Parat tar lederes utfordringer på alvor, og at dette er den rette fagorganisasjonen for ledere på alle nivå og fagområder, sier Krogh.

Leder i Norges Politilederslag, Geir Krogh. Foto: Trygve Bergsland.

Mer målrettet effektivisering av det offentlige

Tillitsvalgt på Universitetet i Stavanger, Sara Nustad Mauland, fikk landsmøtet med på å kreve at Stortinget vedtar budsjetter som sikrer effektiv og målrettet effektivisering av offentlig sektor – samtidig som sektoren kan ivareta sine lovpålagte oppgaver.

– Universitetet i Stavanger fikk, som en del av krisepakken for vestlandsregionen, flere studieplasser. Samtidig ble vi pålagt akkurat de samme kuttene som resten av offentlig sektor.

Det er å gi med den ene hånden og ta med den andre, sier Mauland.

Parats landsmøte mener de generelle kuttene gjør det vanskelig å iverksette større omstillingsprosesser som krever store investeringer i dag, men som kan generere bedre og mer kostnadseffektive offentlige tjenester i fremtiden.

Tillitsvalgt på Universitetet i Stavanger, Sara Nustad. Foto: Trygve Bergsland.

Språkutfordringer i olje- og gasssektoren

Manglende språkkunnskaper skaper store utfordringer i norsk olje- og gasssektor. Parats landsmøte sluttet seg til en resolusjon fra bedriftsklubben i Isonor Industrier og mener det må sikres god kommunikasjon på arbeidsplassen.

– En forutsetning for god kommunikasjon er at alle arbeidstakere kommuniserer med samme språk. Arbeidsspråket på norsk olje- og gasssektor, samt landanlegg, må være norsk, med engelsk som alternativ, heter det i grunnlaget for landsmøtevedtaket.

Sunnere mat på jobb

Ina Marie Hansen fra Parat Ung fikk med seg landsmøtet på en oppfordring til å gå i dialog med arbeidsgiver for at ansatte skal få et sunt alternativ når de jobber overtid.

– Vi vil også at Parat vurderer å arrangere kurs i kosthold og riktig ernæring for tillitsvalgte og medlemmer. Det handler ikke om å holde seg slank, det handler om å fylle riktig drivstoff på tanken, for et jevnere blodsukker gjennom arbeidsdagen, noe som vil kunne føre til mer effektivt arbeid, sier Hansen.

Bang-Johansen utnevnt til æresmedlem i Parat

Leder av Tannhelsesekretærenes Forbund (ThsF), Gerd Bang-Johansen, er utnevnt som æresmedlem i Parat. Parats tidligere leder, Hans-Erik Skjæggerud, overleverte æresbevisning og gullnålen.

Skjæggerud sier det var urettferdighet som fikk Bang-Johansen til å engasjere seg.

– Som tannhelsesekretær hos skoletannlegen ble hun trukket 14,8 prosent i lønn på grunn av sommerferieukene, sier han.

Under Bang-Johansens ledelse har tannhelsesekretærer blitt invitert til å skrive lærebøker for fremtidens tannhelsesekretærer.

– Hun er også Parats ansikt utad i kommunesektoren. Hun fronter utdanning og at det skal lønne seg økonomisk med utdanning, sier Skjæggerud.

Gerd Bang-Johansen og Hans-Erik Skjæggerud. Foto: Trygve Bergsland.

For mange er nok Gerd Bang Johansen mest kjent for sitt arbeid med kvikksølv sakene knyttet til yrkesskadeerstatning, Norges forbud mot kvikksølv og kvikksølvforbindelser. Senere også forbud mot å produsere, importere, omsette og bruke fem kvikksølvforbindelser i EU.

– Gerd Bang-Johansen har møtt i den amerikanske kongressen, deltatt på internasjonale faglige tannlegekongresser og inspirert tannhelsesekretærer i andre land til å ta kampen mot kvikksølv, sier Skjæggerud.

Skjæggerud utnevnt til æresmedlem

Avgått Parat-leder, Hans-Erik Skjæggerud, er utnevnt som æresmedlem i Parat. Vegard Einan delte ut gullnålen og æresbevisningen.

– Skjæggerud er en person mange av oss setter stor pris på. Parat har hatt en medlemsvekst på 45 prosent i hans lederperiode. Parat er en organisasjon som ofte ligger øverst på statistikken over saker i media, og vi lyttes til både på Stortinget og i regjeringskontorene, sier Einan.

Han sier det er mange som skal ha æren for at vi er der vi er i dag.

– Vi er et forbund som fremhever god ledelse og takker og roser nå vår egen leder gjennom de siste ti årene, sier Einan.

Hans-Erik Skjæggerud og Vegard Einan. Foto: Trygve Bergsland.

Kurs i 2019

Parat har omlag 2200 tillitsvalgte og har et omfattende kurstilbud. Målet med kursene er å bistå alle våre tillitsvalgte slik at alle er i stand til å løse viktige oppgaver for medlemmene, samlet og hver for seg.

Av: Lill Fischer

De aller fleste avgjørelser som har betydning for medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår, tas i den enkelte bedrift. Det er et mål at flest mulig beslutninger skal tas på et lavest mulig nivå, slik ansatte og tillitsvalgtes medbestemmelse er nedfelt både i lov- og avtaleverket.

Ny grunnopplæring i Parat

Fra og med 2019 er ny modell for grunnopplæring i Parat gradvis innført. Opplæringen som tilbys alle nye tillitsvalgte, skal gi grunnleggende kunnskaper og verktøy for å fylle rollen på en god måte.

Tove Løhne er opplæringsansvarlig i Parat og leder arbeidet med å utvikle den nye kursmodellen.

– Vårt mål er at alle nye tillitsvalgte skal gjennomgå alle tre grunnkursene i løpet av det første året, sier Tove Løhne.

Grunnkurs 1 tar for seg rollen som tillitsvalgt og arrangeres av regionkontorene fra og med 2019. Her samles tillitsvalgte fra alle bransjer og sektorer. På Grunnkurs 2 og 3 er det tillitsvalgtrollen, i tillegg til lov- og avtaleverket som er tema. Disse kursene holdes sektorvis og samler tillitsvalgte fra hele landet.

Grunnkurs 2 og 3 vil fases inn i løpet av 2019, men som tillitsvalgt skal du melde deg på Trinn3 som tidligere. Det kan da hende at du kommer på Grunnkurs 2 og 3.

Utdanningsansvarlig i Parat, Tove Løhne. Foto: Lill Fischer.

Aktive kursdeltakere

I den nye grunnopplæringen er det lagt vekt på aktivisering, samarbeid og refleksjon. Omfanget av tradisjonelle forelesninger er begrenset, og hovedvekten er lagt på løsning av oppgaver i grupper. Mange av oppgavene har ingen klar fasit. – Kursdeltakerne må i tillegg til å benytte lov- og avtaleverk i stor grad bruke eget skjønn og tolkningsevne når oppgavene skal løses, sier Løhne.

Hun mener en slik tilnærming vil gi bedre og tryggere tillitsvalgte.

– Tillitsvalgtes oppgaver på arbeidsplassen har sjelden enkle svar, de krever tolkning, skjønn og refleksjon. Ofte kreves det en solid porsjon sunn fornuft, og da er det viktig at de tillitsvalgte har tro på egne evner, sier Løhne.

I oktober og november ble de første Grunnkurs 1 etter den nye modellen arrangert.

– Ut fra tilbakemeldingene ser det ut som om vi har truffet godt. Mange påpeker at de lærer mer ved å jobbe selv enn ved å høre på forelesninger, sier Løhne.

Hun forteller at en av deltakerne kom bort til henne og sa at han egentlig hadde tenkt å innta «kursposisjonen», sette seg ned med armene i kors og høre på mens han slappet av.

– Det fikk han ikke til på dette kurset, ler Løhne, på dette kurset kreves det aktivitet. ■

Les mer om kurs på side 31.

Kurs og konferanser for tillitsvalgte 2019

Januar

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

- 14.–17. januar Nettverksrelasjoner og påvirkningsprosesser 10 studiepoeng, Scandic Victoria, Oslo
- 16.–18. januar Grunnkurs 1* region øst og sør, Olavsgaard
- 28.–30. januar Forhandlingsteknikk privat sektor og spekter, Sanner
- 30. januar–1. februar Konflikt håndtering - kommunikasjon og juss., Sanner

Februar

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	1	2	3

- 4.–6. februar Grunnkurs 1* region midt og nord, Scandic Solsiden, Trondheim
- 4.–6. februar Forhandlingsteknikk stat, Olavsgaard
- 11.–13. februar Presentasjonsteknikk og kommunikasjon, Olavsgaard
- 28. februar–1. mars Parat- og Tariffkonferansen, Quality Airport Hotel

Mars

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
25	26	27	28	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

- 6. mars Ansettelsesråd stat, Park Inn
- 11.–13. mars Trinn3 stat, Olavsgaard
- 12.–14. mars Grunnkurs 1* region vest, Quality Hotel Edvard Grieg
- 18.–20. mars Grunnkurs 1* region øst og sør, Olavsgaard
- 20.–21. mars Thsf sentral- og landsstyremøte
- 25.–27. mars Forhandlingsteknikk for stat, Sanner

April

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	1	2	3	4	5

- 1.–3. april Forhandlingsteknikk+lokale forhandlinger KS/Virke-Huk og Spekter helse, Olavsgaard

Mai

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
29	30	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2

- 7.–9. mai Trinn3 privat og spekter, Olavsgaard
- 13.–15. mai Konflikt håndtering - kommunikasjon og juss., Sanner
- 21.–23. mai Trinn3 stat, Olavsgaard
- 22.–23. mai Parat Forsvar Kongress, Park Inn Gardermoen
- 22.–24. mai Grunnkurs 1* region øst og sør, Olavsgaard
- 27.–28. mai Retorikk, Olavsgaard

Juni

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

- 5.–6. juni Parat-stat-konferansen, Quality Airport Hotel

* erstatter trinn1-2

■ Deltidsstudier for tillitsvalgte

■ Fordypningskurs

■ Grunnopplæring

■ Konferanser

Kurs og konferanser for tillitsvalgte 2019

Juli

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4

August

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1

- 28.–30. august Grunnkurs 1* region øst og sør, Olavsgaard
- 28. august Temadag lokale forhandlinger i privat sektor, Parat sine lokaler
- 28.–30. august Presentasjonsteknikk og kommunikasjon, Sanner

September

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	1	2	3	4	5	6

- 2.–5. september Tariffavtaler og lønnsdannelse 10 studiepoeng, Scandic Victoria, Oslo
- 4.–6. september Grunnkurs 1* region nord og midt, Clarion Hotel The Edge, Tromsø
- 5.–6. september Parat lederkonferanse, Scandic Oslo Airport
- 10.–11. september Regionmøte Sør
- 12. september Ansettelsesråd stat, Park Inn
- 16.–17. september Regionmøte Midt, Trondheim

Oktober

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
30	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

- 18.–19. september Regionmøte Vest, Bergen
- 23.–24. september Regionmøte Øst, Oslo
- 25.–26. september Regionmøte Nord, Tromsø
- 9.–11. oktober Grunnkurs 1* region øst og sør, Tønsberg klubben
- 21.–23. oktober Konfliktthåndtering, kommunikasjon og juss, Sanner
- 23.–25. oktober Grunnkurs 1* region region vest, Quality Hotel Edvard Grieg
- 29.–31. oktober Trinn3 KS, Virke-Huk og spekter helse, Olavsgaard

November

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1

- 4.–5. november Arbeidsgivers styringsrett, omstilling og nedbemanning - stat, Scandic Lillestrøm
- 7. november Parat Luftfartskonferanse, Quality Airport Hotel
- 11.–12. november Arbeidsgivers styringsrett, omstilling, permittering og nedbemanning - privat, Olavsgaard
- 20.–22. november Grunnkurs 1* region nord og midt, Scandic Solsiden, Trondheim
- 25.–27. november Trinn3 privat og spekter, Olavsgaard

Desember

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

- 25.–27. november Trinn3 stat, Olavsgaard
- 28.–29. november Retorikk, Olavsgaard
- 2.–4. desember Grunnkurs 1* region øst og sør, Olavsgaard
- 4.–5. desember Arbeidstid privat sektor, Olavsgaard

* erstatter trinn1-2

■ Deltidsstudier for tillitsvalgte

■ Fordypningskurs

■ Grunnopplæring

■ Konferanser

Øvrig kurs informasjon

Fordypningskurs

I tillegg til grunnopplæringen har Parat fordypningskurs innenfor de områdene som er viktig for vervet som tillitsvalgt på arbeidsplassen. Eksempler på dette er forhandlingsteknikk, lønnsforhandlinger, konfliktløsning, tale- og presentasjonsteknikk, retorikk, omstillinger og nedbemanning og arbeidstidsordninger.

– For å delta på fordypningskursene må de tillitsvalgte først ha gjennomgått grunnopplæringen eller ha tilsvarende kompetanse, sier Løhne.

Deltidsstudier

I samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge arrangeres deltidsstudier som gir studiepoeng, og som består av én eller to samlinger, en obligatorisk oppgave og hjemmeeksamen. Tillitsvalgte kan ta inntil ett deltidsstudium hvert kalenderår. Våren 2019 arrangeres kurset «Nettverksrelasjoner og påvirkningsprosesser» og til høsten «Tariffavtaler og lønnsdannelse».

Nye websider

I løpet av høsten har «Parat kompetanse» blitt synlig på parat.com. Målet med endringen er å gjøre det lettere å finne frem på websidene.

Påmelding

Parat sender ut kursinvitasjon elleve uker før kursstart til tillitsvalgte som er i målgruppen for kurset.

Du må logge deg inn på «Min side» for å kunne melde deg på kurs. Her finner du også oversikt over hvilke kurs og konferanser du har deltatt på tidligere, og bekreftelse på nye kurs. Trenger du hjelp, tar du kontakt på e-post til medlem@parat.com.

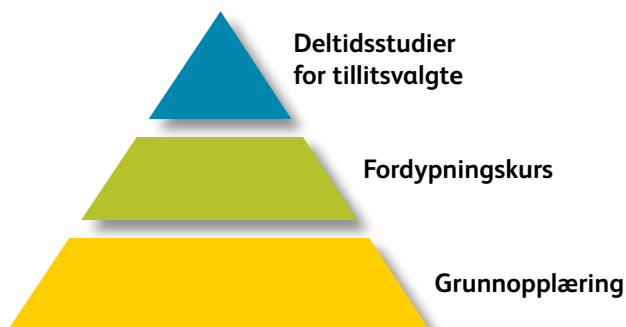
Har du spørsmål til kursene, send e-post til:

kurs@parat.com, eller ring Parat på telefon 21 01 36 00.

Du kan også ta direkte kontakt med kursansvarlige:

- Hege Thorud, 924 49 819
- Monica Bjørlo, 930 40 952

Kurspyramiden for tillitsvalgte i Parat

Møte med Stortingets lysmester

Mens politikerne nyter all oppmerksomhet rundt det politiske spillet som pågår i stortingssal og vandrehall, jobber flere hundre ansatte i kulissene. Bli med Paratmagasinet på besøk til de stortingsansatte.

Av: Sverre Vidar Bjørnholt. Foto: Gorm K. Gaare

”Mine kolleger er nærmest som familie-medlemmer å regne.

Mellom 40 000 og 60 000 lyspærer må passes på rundt om i Stortinget. Driftstekniker Kok Wei Hung trives godt med oppgaven. Foto: Gorm K. Gaare.

Når stortingsrepresentantene reiser hjem på sommerferie, får Kok Wei Hung det travelt. Det er da lyspærene skal skiftes på Stortinget. Og de skiftes ut etter et nøye planlagt system. Noen skiftes etter et år, andre etter to og noen hvert tredje år. Han er usikker på om det er 40, 50 eller 60 000 av dem. Mange er det i alle fall, og hver og én har sin historie. For han merker hver eneste pære.

I stortingssalen, der debattene foregår og som vi kjenner fra utallige TV-sendinger, skifter Kok Wei Hung alle pærene hver eneste sommer. Det er en av rutinene for driftsteknikeren som blant annet er ansvarlig for nettopp de titusenvise av lyspærene rundt om i de mange rommene som utgjør arbeidsplassen Stortinget.

Han var 19 år i 1979 da han kom fra Hong Kong til Norge. Det var eventyrlysten som drev ham hit, og nær familie. Den første jobben var på kinarestaurant, på kjøkkenet.

– Mine venner i Hong Kong forsto ikke at jeg ville ut i verden, og Norge hadde de jo ikke hørt om, sier Hung.

Det var mens han jobbet i forsvaret, at noen fortalte ham om jobben på Stortinget. Den som tipset ham, mente at Hung ville passe aldeles utmerket til jobben som driftstekniker i vaktmesterteamet. Han var kjent for å fikse det meste. Og det har han holdt på med siden 2001. Så han er en skikkelig veteran i Stortingets korridorer.

– Her trives jeg veldig godt. Det er en koselig og god arbeidsplass. Alle hilser på alle. Det er en trygg arbeidsplass og et veldig godt arbeidsmiljø. Mine kolleger er nærmest som familiemedlemmer å regne. Jeg passerer snart 60 år og håper jeg er så heldig at jeg får bli her på huset frem til jeg går av med pensjon, sier han.

Det er ikke bare lypærer han har ansvaret for. Han inngår også i teamet som har ansvaret for arrangementer. Det betyr at når kongehuset er representert, eller det er offisielle besøk fra utlandet på Stortinget, så ruller han ut den røde løperen, sørger for at rett flagg henger på flaggstengene, og at korrekte møbler og annet som hører til det seremonielle, er på stell. Når det er internasjonale politiske møter som blant annet Nordisk råd, så har Kok Wei Hung en finger med i spillet for at arrangementet skal flyte friksjonsfritt.

Arbeidsdagen kan bli ganske lang når parlamentet er på sitt mest hektiske. Han går i et tredelt vaktskjema, hvorav en av vaktene er fleksibel alt etter hva som skjer på Stortinget.

Han føler at det å ha en organisasjon som Parat i ryggen gir ham ekstra trygghet. Og at det er noen som tar vare på ham om noe problematisk skulle skje. For Kok Wei Hung har det i alle år vært en selvfølge å være tilsluttet en arbeidstakerorganisasjon.

Vi forlater driftsteknikeren og hans mange lypærer. Så legger vi ut på en lengre vandring i husets mange korridorer. Vi trenger skikkelig veiviser for å finne frem til Ellen Hjorth Bergli. Hun er referent, altså en av dem som sitter rett under stortingspresidenten når det er møter i stortingsalen. Ellen sørger for at hvert eneste ord som bli sagt der noteres og skrives for historiebøkene. Det er Grunnloven som har bestemt at det skal være slik. Det er 22 referenter ansatt på Stortinget.

Tidligere var det stenografer som gjorde den jobben. Nå noterer referentene og støtter seg ellers til lydfiler og videoopptak fra møtene.

– Stortinget er et spennende sted å jobbe. I min jobb som referent får jeg holde på med det jeg trives best med, språk og det å skrive, sier Ellen.

I gruppen med referenter er hun nesten som fersking å regne med bare seks år i jobben. For her har de fleste lang erfaring. Noen husker fortsatt stenografiens tidsalder.

Hun er glad i å skrive, og Ellen Hjorth Bergli opplever at referentjobben på Stortinget er midt i blinken. Jobben har gitt henne god kunnskap om norske dialekter. Foto: Gorm K. Gaare.

Ellen har i hele sitt voksne liv arbeidet med språk. Først som journalist i Sverige og senere i forlagsbransjen. Nå håper hun at hun får bli på Stortinget så lenge som mulig. Derfor føler hun en trygghet ved å være Parat-medlem.

– Det å skrive er livet mitt, sier hun.

Jobben som referent, sittende i stortingsalen med notatblokken, er utfordrende. Hun sitter der rundt en halv time av gangen. Når hun er tilbake på kontoret, må hun kontrollere notatene opp mot lydfiler og videoopptak. Enkelte ganger kan det være lokale uttrykk og vendinger som gjør at hun rett og slett må spørre den stortingsrepresentanten som har stått på talerstolen.

– Ja, det er svært mange dialekter som blir benyttet, og derfor er det viktig for meg at jeg er hundre prosent sikker på at det som til slutt blir det endelige referatet, er korrekt. I slike situasjoner blir jeg mottatt med munterhet og latter. Ja, representanten tar det med godt humør at jeg spør. De er jo selv interessert i å bli forstått og at det blir korrekt det som blir det historiske referatet. Vi referenter gir oss ikke før vi har løst en språkfloke. Jeg synes det er morsomt når det er utfordrende. Så til sine tider kan det hende at et manus går noen

ganger frem og tilbake mellom representant og referent.

– *Hvordan vil du karakterisere Stortinget som arbeidsplass?*

– Det fine med Stortinget er at alle er på hils med alle. Det er en god tone i huset. Det er en spennende arbeidsplass. For meg som elsker å skrive, så er det et interessant sted å arbeide. Jeg husker at jeg som fersking ble veldig stolt da en statsråd hilste på meg og jeg hilste tilbake. Ja, det er slik det til daglig er i korridorene her.

– *Det kan vel være noen tøffe dager når politikken er på det heteste?*

– Jo da, det kan til sine tider være hektisk her. Normalt er det de to–tre siste ukene før jul når budsjettet skal på plass, og de tre siste ukene i juni, før Stortinget avslutter før sommeren, at det er som travlest. Da skrives det på høytrykk her nede hos oss referentene. Vi må få referatene ferdig så fort som mulig. Personlig synes jeg det er gøy når trykket er intenst, sier hun.

Vi har en avtale i en annen ende av det underjordiske mylderet av korridorer og heiser. Her det myldrer av travle ansatte på vei til og fra kontorer og møterom. De er apparatet som smører vår nasjonalforsam-

ling, slik at i alle fall alt det praktiske går på skinner. Så får politikerne ta seg av sitt.

Veiviser er Parat-leder Jan Hordvik. Som sikkerhetsansatt kjenner han institusjonens krinkler og kroker. Etter en god del skritt er vi fremme. Inne på et møterom venter nestleder Gunn-Anny Lauvnes, hun jobber i innkjøpsavdelingen, men har også halv jobb i foreningen.

– *Stortinget skiller seg fra andre offentlige arbeidsplasser. Forklar?*

– Stortinget skal være uavhengig og er en av de tre statsmaktene i samfunnet som gjør at vi ikke skal være underordnet andre. Men vi har kontrollsystemer som skal se etter at vi følger retningslinjene som lovverket har satt føringer for. Den institusjon som er nærmest oss i form og karakter, er Riksrevisjonen. Så det er naturlig for oss å samarbeide med fagforeningene der.

Stortinget har en spesiell posisjon i tariffområdet. Vi er uavhengig grunnet den særstilling Stortinget har. Dette gjør at Parat Stortinget blir oppfattet som privat. Men vi legger oss så nært statens avtaler som det lar seg gjøre. Så vår tariffavtale er nær tilknyttet den staten har, og vi følger blant annet kurs som er tilrettelagt for staten, sier de to.

Parat er nye på Stortinget. Etter en lengre prosess og mye intern diskusjon ble det enighet om å melde seg inn. Det skjedde fra 1. januar 2018. Stortingets administrasjon er delt opp i 7 avdelinger og 29 seksjoner. Avdelingene er: Konstitusjonell avdeling, Eiendoms-, sikkerhets- og serviceavdeling, Forvaltningsavdeling, Kunnskaps- og dokumentasjonsavdeling, Internasjonal avdeling, IT-avdeling og Kommunikasjonsavdeling. Det er stortingets direktør som leder den administrative virksomheten.

Parat er representert i alle avdelingene.

– Vi er så langt blitt særdeles godt mottatt og ivaretatt. Parat har som organisasjon vært der for oss når vi trenger dem, og vi føler at dette har vært et klokt og lykkelig valg. Vår viktigste oppgave er naturligvis å ta vare på det enkelte medlem i foreningen, slik at deres rettigheter er best mulig ivaretatt i alt fra lønnsforhandlinger og personalsaker til at avtaleverket som vi inngår med administrasjonen blir best mulig for alle parter, sier de to.

Begge understreker at samarbeidet med Stortingets administrasjon er godt. De er også opptatt av at ansatte skal trives godt på arbeidsplassen. Et godt tegn på at det stemmer, er den lave turnover som preger stedet. De ansatte liker seg her, og derfor blir de fleste langt lenger på Stortinget enn de fleste stortingsrepresentantene. ■

” *Stortinget har en spesiell posisjon i tariffområdet. Vi er uavhengig grunnet den særstilling Stortinget har.*

De tillitsvalgte for Parat på Stortinget er Jan Hordvik, leder, og Gunn-Anny Lauvnes, nestleder. De samarbeider en del med kollegene i Riksrevisjonen. Foto: Gorm K. Gaare.

Jobbveiviser

Som medlem i Parat får du nå en unik mulighet til å lære mer om deg selv. I Jobbveiviseren kan du kartlegge dine egenskaper og interesser. Sannsynligvis vil du finne ut at du har kvaliteter som gir deg flere muligheter i arbeidslivet enn du trodde.

«Jobbveiviseren» er et verktøy hvor du svarer på en rekke spørsmål om deg selv. Til slutt sitter du igjen med en unik profil som forteller om dine styrker og hvilke yrker som kan passe for deg. Arbeidslivet og medlemmene i Parat gjennomgår store endringer. Parat tilbyr derfor tjenesten, som er levert av vip24, for å bidra til at du som medlem står bedre rustet i omstillinger og når du skal ta viktige valg for fremtiden. Det kan handle om å bytte jobb, eller søke nye oppgaver i den jobben du har. Jobbveiviseren finner du på parat.com/kompetanse.

Nye web-sider for kompetanse i Parat

På parat.com/kompetanse finner du nå alt stoff som har med kompetanse å gjøre. På denne siden vil du som medlem få tilgang til ulike foredrag om aktuelle tema som for eksempel pensjon, arbeidsglede, mestring og jobbsøking.

Her vil du også finne informasjon om Parats tillitsvalgsopplæring, opplæringsvideoer og mye annet nyttig stoff for medlemmer og tillitsvalgte.

Du kan søke om stipend

Parats medlemmer vil ha faglig påfyll og kan søke stipend fra Parat. Nå er det stor økning i antallet som vil ta fagbrev og det er spesielt innen sikkerhetsfaget og salg og service det er mange søknader.

Parat kan i samarbeid med tillitsvalgte sette opp egne kurs for medlemmene på arbeidsplassen. Kursene er nettbasert og leveres av Folkeuniversitetet.

Læring og utvikling i arbeidslivet og på arbeidsplassene

Parats hovedstyre har valgt læring og utvikling i arbeidslivet og på arbeidsplassene som flaggsak for 2019. Bakgrunnen for valget er at det i dagens kompetansesamfunn stilles stadig flere krav til at arbeidstakerne skal tilegne seg ny kompetanse. Gjennom året vil Parat konsentrere seg om den kompetanseutviklingen som finner sted i arbeidslivet. Parat vil blant annet se nærmere på hvilke barrierer og muligheter som finnes for læring og utvikling og se på hvordan man kan skape kultur for læring og utvikling av ansatte på arbeidsplassen.

Bidrag til TV-aksjonen

Årets TV-aksjon var til inntekt for Kirkes Bymisjon og deres arbeid med å skape et varmere og mer inkluderende samfunn. Norge er et samfunn der forskjellene øker. Forskjeller som ikke først og fremst handler om etnisitet eller religion, hvor du kommer fra eller hvem du er. Men om du er innenfor eller utenfor.

Det er mange måter å være utenfor på. Fra å mangle en seng å sove i, til å være utenfor arbeidsliv eller sosiale fellesskap. Dette rammer ikke bare enkeltpersoner, men gir ringvirkninger for hele befolkningen. Parat bidro med 40 000 kroner.

Parats regionutvalg (RU)

RU region Nord (Finnmark, Troms, Nordland):

Leder: Lars Raymond Holm, Luftfartstilsynet

E-post: Lrh@caa.no

Åse Helen Andersen, Apotek 1 Hammerfest

E-post: aasehelande@hotmail.com

Anne-Katrine Thomassen, Brønnøysundregisterne

E-post: akt@brreg.no

Tor-Fredrik Olsen, Finnmark Fylkeskommune

E-post: tor.fredrik.olsen@ffk.no

Per-Christian Størksen, Nordland Fylkeskommune

E-post: perst@nfk.no

Terje Grytdal Roland, Nord-Troms Tingrett

E-post: terje.grytdal.roland@domstol.no, Ungrepresentant

RU region Midt (Nord- og Sør Trøndelag, Møre og Romsdal):

Leder: Morten Mørch, NTNU Trondheim

E-post: Morten.morch@ntnu.no

Grete Kambuås, BOOTS APOTEK, Trondheim

E-post: Gretkam@online.no

Ronny Johannessen, NAV IT Forretningspartner, Steinkjer

E-post: Ronny.johannessen@nav.no

Randi Lisbeth Falling, Distriktstannklinikken Valldal

E-post: Randi.falling@mrfylke.no

Andreas Sylte, NTNU Ålesund

E-post: Asy@ntnu.no

Camilla Buvarp Tiller, Nord Universitetet Namsos, Ungrepresentant

E-post: camilla.tiller@gmail.com

RU region Øst

(Østfold, Hedmark, Oppland, Oslo og Akershus):

Leder: Hilde Margrete Bjørklund - Cappelen Damm AS

E-post: hilde.bjorklund@cappelendamm.no

Bente Iren Tollefsen Moen - Statens Pensjonskasse

E-post: bente.iren.moen@spk.no

Stein Grindheim - SAS Ground Handling

E-post: stein.grindheim@sas.no

Ronny Kjønso - Asko Øst

E-post: ronny.kjonso@asko.no

Anja P. Ahlstrøm – NIBIO

E-post: Anja.Ahlstrom@nibio.no

Gry Haakenstad, Oslo kommune, Ungrepresentant

E-post: Gry.haak@gmail.com

RU region vest (Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane):

Leder: Gro Nondal Buvik, Sognekraft AS

E-post: gro.nondal.buvik@sognekraft.no

Odd B. Eide, Sjøfartsdirektoratet

E-post: Odd.Eide@sjofartsdir.no

Hege Solbakken Sæbø, Stavanger Aftenblad AS

E-post: hege.solbakken.saebo@aftenbladet.no

Tommy Sævareid, Hordaland fylkeskommune

E-post: tommy.saevareid@hfk.no

Erik Andreassen, Gate gourmet i Bergen

E-post: eandreassen@gategourmet.com

Kari Nestaas, Indre Hordaland Jordskifterett, Ungrepresentant (Permisjon)

E-post: kari.nestaas@domstol.no

Catrine Almeland, Tannlege Erik Barmann, Ungrepresentant

(fungerende for Kari Nestaas)

E-post: flugik@hotmail.com

RU region Sør

(Aust- og Vest Agder, Telemark, Vestfold og Buskerud):

Leder: Ragnhild Negård - NAV

E-post: ragnhild.negard@nav.no

Nina Ødegård – Høyskolen i Buskerud og Vestfold

E-post: Nina.Odegard@hvb.no

Cecilie Holt, NAV

E-post: cecilie.holt@nav.no

John-Inge Nerland – Fylkesmannen i Buskerud

E-post: fmbujin@fylkesmannen.no

Anne Britt Skomedal, Vitusapotek Elefanten Kristiansand

E-post: annebritt1962@hotmail.com

Abishek Banstola, NAV Porsgrunn, Ungrepresentant

E-post: abishekbastola@gmail.com

Spørsmål til juridisk og forhandlingsavdelingen i Parat

Vi som gir svar i denne utgaven av Parat er:

*Annbjørg Nærdal
Advokat*

*Anders B. Lindstrøm
Leder juridisks avd.
Advokat*

*Grete Dieserud,
Forhandler*

*Kjell Morten Aune,
Forhandler*

*Pia Helene Willanger
Forhandler*

*Thore Eithun Helland
Advokat*

Har du spørsmål til juristene eller til forhandlingsavdelingen, kan du sende spørsmålene til trygve.bergsland@parat.com. Vi hjelper deg som medlem med alle typer problemstillinger knyttet til arbeidsforhold og tolkning av avtaleverket. Du kan også ta kontakt med oss når det er behov for skriftlig og muntlig rådgivning i forbindelse med omorganisering, nedbemanningsprosesser, ferie, arbeidstidsordninger, trygdespørsmål og lignende.

Vaksinetvang

Jeg er sivilt ansatt i forsvaret, hvor jeg har en vanlig kontorjobb. Det har nå kommet et rundskriv fra ledelsen om at alle, både militære og sivilt ansatte, må vaksinere seg mot influensa. Jeg er sjelden syk og har aldri hatt behov for å vaksinere meg mot influensa. Jeg ønsker derfor ikke å vaksinere meg, men er redd for at det anses som ordrenekt dersom jeg sier nei. Hva bør jeg gjøre?

Knut

Svar: Dette er en problemstilling som veldig aktuell for tiden, også blant helsepersonell. Utgangspunktet er at enhver har rett til å bestemme over sin egen kropp. Det vil derfor anses som en krenkelse av individets rett til å bestemme over sin egen kropp dersom arbeidsgiver skulle kunne pålegge ansatte å ta influensavaksine. Dersom arbeidsgiver skal kunne pålegge ansatte å ta influensavaksine, må virksomheten kunne vise til hvilket rettslig grunnlag pålegget bygger på.

Du opplyser at du er sivilt kontoransatt i forsvaret, og jeg kan ikke se at arbeidsgiver kan pålegge deg å ta influensavaksine. Spørsmålet kunne stilt seg annerledes dersom du var militært ansatt og skulle tjenestegjøre i felten, men også i dette tilfellet må pålegget hvile på et rettslig grunnlag.

Annbjørg

Fra fast ansatt til innleid

Jeg jobber som oversetter i bokforlag som har utenlandske eiere. Det går nå rykter om at ledelsen vil si oss opp for deretter å tilby oss kontrakter som selvstendige oppdragstakere. Selskapet vil med andre ord kjøpe oversettelsestjenester fra oss som i dag er fast ansatte. Er dette lovlig?

Eva

Svar: Det er ikke uvanlig at større konsern går frem på denne måten, og vi har særlig sett det innenfor mediebransjen. Det rettslige utgangspunktet er faktisk ganske klart. I arbeidsmiljøloven har lovgiver forsøkt å sterkt begrense arbeidsgivers mulighet til å nettopp si opp arbeidstakere for å så leie dem inn igjen. Dette er gjort ved at oppsigelse kombinert med å leie inn de samme arbeidstakerne ikke er saklig begrunnet «med mindre det er helt nødvendig av hensyn til virksomhetens fortsatte drift».

Det skal med andre ord veldig mye til for at arbeidsgiver skal kunne benytte denne fremgangsmåten. Formålet med bestemmelsen er å hindre at faste ansettelsesforhold erstattes med at arbeidstakere tvinges over i utrygge oppdragstakerforhold.

Anders

Ferie jul- og nyttårsaften

Min arbeidsgiver har i år bestemt at bedriften skal holde stengt på jul- og nyttårsaften.

Ansatte har fått beskjed om at vi enten må bruke feriedag eller avspasering disse dagene.

Kan arbeidsgiver pålegge oss å bruke feriedag?

Berit

Svar: Utgangspunktet er at arbeidsgiver har styringsrett på ferien, innenfor de grenser loven setter.

Ferieloven har også en bestemmelse som pålegger ansatte å avvikle ferie dersom driften innstilles. Samtidig har ferieloven gitt arbeidstaker rett til å avvikle ferien samlet, slik at det er mulig å oppnå en uke

sammenhengende ferie. Man kan altså ikke pålegges å ta ferie i enkeltdager. Disse to bestemmelsene i ferieloven er delvis i motstrid når driftstansen bare er på en enkelt dag. Her vil hensynet til arbeidsgivers behov for å stenge gå foran. En arbeidstaker som motsetter seg å bruke enkeltdag, vil derfor kunne bli pålagt å avvikle en hel uke. Et alternativ kan være å få en avtale om å jobbe inn de timene man må ta fri.

Grete

Fri for å hente barn i barnehage

Jeg har tre barn, der ett barn begynte på skolen i høst, ett av barna går i barnehage og det siste barnet er hjemme frem til nyttår. Jeg jobber i en byggevarebutikk. Hvilke rettigheter har jeg til fri for tilvenning i barnehage, skole, foreldremøter og planleggingsdager og lignende?

Kristin

Svar: Dette er forhold som ikke er lovregulert. I private virksomheter som ikke har tariffavtale, er det opp til arbeidsgiver om det skal gis fri i slike tilfeller. Det er vanlig praksis at det gis fri, men da uten betaling, og du må bruke avspasering, feriedager eller godta lønnstrekk for de aktuelle dager eller timene.

I virksomheter med tariffavtale har alle tariffavtaler bestemmelser om korte velferdspermisjoner. Reglene om korte velferdspermisjoner er ikke like i alle tariffavtaler, men i ditt tilfelle er arbeidsgiver organisert i Virke, og på din arbeidsplass er det en tariffavtale, der du har rett til fri med lønn for inntil to dager per barn ved første skoleår og førstegangs tilvenning i barnehagen. I tillegg så har du rett til ytterligere én dag fri med lønn per barn per år. Når det gjelder konferansetimer i grunnskolen, har du rett til fri med lønn for inntil to timer, men husk å varsle arbeidsgiver to uker før dato for konferansetime. Planleggingsdager i barnehage, SFO og barneskole har du rett til fri, men uten lønn. Arbeidsgiver kan nekte deg fri dersom det medfører en vesentlig ulempe for virksomheten.

Kjell Morten

Lokale lønnsforhandlinger

Når er de lokale lønnsforhandlingene i staten ferdig?

Kjetil

Svar: Lønnsforhandlingene skal være sluttført innen 31. oktober 2018. Det betyr at de fleste lokale lønnsforhandlingene nå er ferdige, med unntak av dem som eventuelt har søkt utsettelse av fristen, eller har gått til brudd.

Pia

Pigg- eller vinterdekk

Jeg er en mann som har kjørt svært mye bil hele mitt voksne liv. Jeg har aldri vært borte i trafikkuhell og er nok noe over gjennomsnittet god sjåfør. Derfor har jeg de senere vintrene sluttet med å skifte til vinterdekk. Er jeg allikevel forpliktet etter loven til å kjøre med piggdekk eller vinterdekk?

Lars-Petter

Svar: Det er ikke noe generelt påbud om å skifte dekk. Det er likevel en generell plikt etter vegtrafikkloven til å kjøre hensynsfullt, være aktpågivende og varsom slik at det ikke voldes skade. Dersom du på vinterføre havner i en trafikkulykke med sommerdekk, kan du bli straffet med både bot og fengsel for brudd på vegtrafikkloven. Bilforsikringsselskapet ditt kan nekte utbetaling av erstatning for skade på bil og person. Blir det utbetalinger til andre trafikanter, kan selskapet kreve regress, det vil si at du må tilbakebetale, og det kan bli svært dyrt. Det blir det også om du får direkte erstatningskrav fra andre involverte. Du kan i verste fall bli ruinert.

Husk også at sommerdekkene dine må ha en mønsterdybde på minst tre millimeter i perioden mellom første november og mandagen etter andre påskedag året etter.

Den manglende dekkdybden kan føre til at du i alle tilfeller må skifte dekk. Jeg vil på det sterkeste anbefale deg at du skifter dekk hver høst selv om du er en dyktig bilist.

Thore

									KLANG- LØS		▼		FRAG- MENT		LARVE		▼	
									FORBIND- ELSE						FOR- NEMME			
							FUGLE- BASSENG											
							VANN- STEDENE											
													VERN					
							▼		BREN- SEL				SIST					
VARM							↘				↘		GJEN- KLANG					
TÅPE- LIG		▼		KRETI OG ...		▼		HEL- LING		ELEN- DIG		▼		BINDE- ORD		SKRIFT- GRAD		
KAN VARE VÆRE				FETT- KNUTE										BLEST		MYNT- ENHET		
BRATT								SAMSVAR				SPORTS- UT- STYR						
HUNGER								ELLIPSE- FORMET										
⬇				FLOSS				RADIO- BØLGE				IDE- FORLATT						
				BYSTAT				KRIGS- GUD				KJEMPE						
PENGER														GOLF- UT- TRYKK				
⬇				UT- TALTE		PRON.		100 m2				HÅND				BIBEL- NAVN		
				PREFIKS				JUV										
RETTS- LØFTE		↘												⬇		KJERNE		
VASKE								OBJEK- TIVE						POST				
								STREV										
1				BINDE SEG TIL		EN BEHN				SPANSK MATRETT								
OPP- DRETT										FYRSTE								
⬇				GUTTE- PJOKK								SLITE		BØNN- FALLE		KORN- BUNT		
				UDELT										GUDINNE				
BYDEL I LONDON								KRYPT- ON		OFFI- SER						4 + 5		
GJØRE KNE- FALL		⬇						PLANTE- NE										
⬇								TETT- STED I FREI KOMM.										

Løsningen på kryssordet i medlemsbladet Parat nummer. 3 – 2018 er:

«**FORDUMS POLSK ARKITEKTUR**» Den heldige vinneren er: Elise Krey Pedersen, fra Grimstad.

Frist for å sende inn løsning på neste kryssord er: **1. februar 2019.**

Vi trekker én vinner hver gang.
Send løsningen til redaksjonen,
enten som e-post til
trygve.bergslund@parat.com
eller ordinær post til:
**Parat, Postboks 9029,
Grønland, 0133 Oslo**

Husk å merke e-posten/konvoluttene «**Kryssord 4/2018**».
Husk også å skrive på ditt eget navn og adresse.

Premie: Elvang Latitude alpakka-pledd av 50 prosent alpakaull, 40 prosent fåreull og 10 prosent mikrofiber. Pledet er Fair Trade-sertifisert. Målene er 130x200 centimeter (se foto).

MINI KRYSSORD

1	2	3	4	5	6	7
8						
	9					
10			11		12	
	13					
14			15			16
17		18				
		19				
20						

Vannrett

1. Spansk matrett
8. Sletten
9. Kaldt og leskende
10. Hovmodig
13. Fabeldyr
15. Måpe
17. Buksen
19. Studerte
20. Avlaste

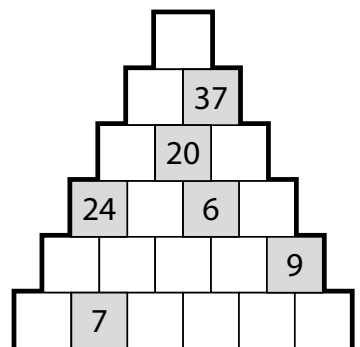
Loddrett

1. Oljeselskap
2. Guttenavn
3. Romersk statsmann
4. 100 m2
5. Musikk-instrument
6. Vokaler
7. Fælt
11. Legenden
12. Tuet
14. Bordstykke
16. Skolelys
18. Stemme

TALL PYRAMIDEN

Alle feltene skal fylles med tall.

Noen tall er fylt inn på forhånd, og dette utgjør summen av tallene i de to feltene under. Du må sette inn begge tallene i de to tilstøtende feltene for å finne tallet i feltet over, og motsatt, du finner tallet i et felt ved å trekke tallet i feltet ved siden av fra tallet i feltet over.

Løsning:

Navn:

Adresse:

SUDOKU

3		4	1		5		7	2
		2		6		8	3	
6		5	3	8			9	
			4		9	3	1	7
1	4			7		9		6
7		9	6					
					3			4
4		1		7		6	9	
	9	7	5		6		8	

Lett

© Bulls

4								7
		6					1	4
		2	4	3	6			
	2		7	1			6	
	3		6		4	1		
	7				3	5	4	
				4		3		
5		3			9		2	
1				7				9

Middels

© Bulls

		3	6					
7					9			
		6						
9	3			5				
	4	1					3	
		5		1			8	
				3	5		6	8
		8			1		5	3
				4		7		

Vanskelig

© Bulls

L	E	T	K	A	R	T	E	N	L	I	Y	A	R	R
G	E	N	M	M	E	M	N	I	Y	Y	V	S	K	U
M	N	I	I	N	I	L	Y	O	G	V	S	K	N	E
R	A	I	R	E	R	F	E	G	S	T	I	L	R	A
E	E	R	L	S	R	L	A	V	G	S	R	N	L	I
E	D	L	K	M	K	S	A	R	G	S	E	G	G	F
T	A	I	L	E	A	O	D	R	G	R	P	R	K	L
I	L	U	S	O	D	S	L	L	P	O	U	R	Å	T
B	B	L	T	S	B	S	K	E	Y	G	N	P	A	K
R	S	R	S	E	Y	L	S	K	B	K	G	A	P	Y
Æ	S	U	S	L	T	L	E	T	I	A	S	L	R	E
L	U	N	D	R	P	T	B	N	Y	T	R	U	R	U
R	M	R	V	S	O	K	E	I	A	R	N	N	E	N
A	S	L	L	K	S	I	L	R	R	K	T	A	K	Y

Ordplunder

Bokstavene i ordet under har blandet seg litt. Kan du finne fram til riktig ord ved å plassere bokstavene i riktig rekkefølge i de hvite feltene?

Den grå teksten på siden gir deg noen hint. Skjul teksten om du ikke vil ha hjelp.

R T S N E E E T P

FYLL INN ORDET:

--	--	--	--	--	--	--	--	--

NOEN SMÅ HINT

- Ordet starter med bokstaven P
- Et vanlig etternavn
- Navnet er et patronymikon og betyr "sønn av Petter"

KRYSS OG TVERS

Finn alle ordene. Ordene kan stå vannrett, loddrett eller diagonalt, og kan ofte stå skrevet baklengs.

ANTIKKSAMLING
ELEVGRUPPE
KANELBOLLE
KÅRESSON
LÆRBIT
LEIRSKOLEBARN
LYSSIDE
MARKEDSSTYRT
MYGGSPRAY
NYVING
SMUSSBLAD
TRAKTE

URANOGRAFI
USKYLDSREIN
UTETTER

PARATS TRENINGSSIDE MED HJERNETRIM

Sender du oss løsningen på alle oppgavene på denne siden, er du med i trekningen av en Elvang Latitude alpaka-pledd av 50 prosent alpakaull, 40 prosent fåreull og 10 prosent mikrofiber. Pleddet er Fair Trade-sertifisert. Målene er 130x200 centimeter (se foto).

Frist for å sende inn løsningen er 1. februar 2019.

Vi trekker én vinner hver gang. Send løsningen til redaksjonen, enten på e-post til trygve.bergslund@parat.com, eller ordinær post til: Parat, postboks 9029 Grønland, 0133 Oslo. Husk å merke e-posten/konvolutten «Hjernetrim 4/2018». Vinneren av hjernetrim i 3/2018 er Elin Stryse, fra Oslo.

Vi er Parat – og jobber for at du skal få en enda bedre arbeidsdag

Parats landsmøte ble nylig avholdt i Bergen. Om lag 200 tillitsvalgte fra hele landet var samlet i to dager, til det som er Parats øverste beslutningsorgan. Hvert tredje år møtes landsmøtet til vedtak av politikkdokumenter, gjennomgang av siste periodes beretninger og valg.

Det er landsmøtet som peker ut kursen for Parat i årene som kommer. Et av de viktigste vedtakene på årets møte var derfor ny visjon og prinsipper for organisasjonens arbeid og holdning til arbeids- og samfunnslivspolitiske saker. Jeg er ekstra stolt over Parats nye visjon «Vi er Parat – og vi jobber for at du skal få en enda bedre arbeidsdag». Visjonen forteller hvem vi ønsker å være, og hva vi ønsker medlemmene skal oppleve.

I Norge rapporterer de aller fleste, faktisk hele ni av ti arbeidstakere, at de har det bra på jobb. Det må vi som fagforening innrette oss etter og tilpasse oss. Mange forbinder fagforeninger i stor grad med konflikt, noe som bekreftes i undersøkelser Parat og andre har gjort. Vi må få bedre frem de gode historiene og de gode løsningene vi bidrar til, hver dag.

Gjennom vår nye visjon ønsker vi å synliggjøre at vi er en fagforening for alle arbeidstakere, både de som har det bra på jobb, og de som ikke har det fullt så bra. Vi vet at Parat kan bidra til at alle får det litt bedre, enten det dreier seg om kompetansekartlegging, kompetanseheving, etterutdanning eller andre mer tradisjonelle arbeidsmiljø saker.

Når behovene til arbeidstakere endres, må også tilbudet fra oss som fagforening følge med i tiden. Den jobben vil vi gå i gang med nå som landsmøtet er over og vedtakene er fattet. Parat må være relevant som fagforening og som leverandør av tjenester og tilbud til medlemmene. Derfor må også vi må følge med i den teknologiske utviklingen. Der er vi allerede i gang, noe jeg håper du som medlem også vil merke etter hvert når du er i kontakt med Parat.

Landsmøtet gjennomførte også valg. Hans-Erik Skjæggerud som har vært forbundsleder i Parat siden 2008, ble i oktober valgt til første nestleder i vår hovedorganisasjon YS, og han gikk derfor av som leder i Parat på landsmøtet i Bergen. Jeg har hatt gleden av å samarbeide med Hans-Erik i ti spennende år for Parat. Da vi ble valgt inn i 2008, var det 27 000 medlemmer i Parat. I 2018 passerer vi 40 000. Det er altså en større og mer profesjonell organisasjon Hans-Erik nå trekker seg tilbake fra. Både Parat og jeg har mye å takke ham for.

Selv går jeg til mitt nye verv som leder i Parat med stor ydmykhet. Jeg er takknemlig for tilliten landsmøtet viste meg, en tillit jeg håper å kunne forvalte på en god måte. Som forbundsleder ser jeg frem til å samarbeide tett med både ansatte og hovedstyret i forbundet. Og til å fortsette å utvikle Parat i tråd med landsmøtets vedtak og prioriteringer, slik at vi kan være et godt fagforbund for de medlemmene vi har, og dem vi skal få i fremtiden.

Vekst og rekruttering av nye medlemmer er nødvendig for å sikre det arbeidslivet vi har, og for å skape en enda bedre arbeidsdag for norske arbeidstakere. Dette kommer derfor til å bli ett av de prioriterte områdene til Parat i kommende periode, der vi både må utvikle nye måter å arbeide på og gjøre oss enda mer attraktive. Fem av ti arbeidstakere velger allerede å organisere seg, men vi må jobbe for å øke antallet, samtidig som flere av de som organiserer seg, velger å gjøre det i Parat.

Jeg er Parat – og jobber for at **du** skal få en enda bedre arbeidsdag!

Vegard Einan
Leder i Parat

Twitter: @vegardeinan

Facebook: Facebook: facebook.com/VegardParatYS/

Foto: Trygve Bergsland

Parat med egen kleskolleksjon

Parat har valgt ut et lite utvalg kvalitetsklær. Medlemmer og tillitsvalgte kan bestille klærne i parat.shop.idegroup.no og betaler kun vår innkjøpspris.

Parat betyr at vi alltid står klar, uansett når du trenger hjelp. Et enkelt norsk ord som er tydelig i sitt budskap og som har fått Språkrådets pris for nettopp dette.

Fargen er oransje, som gir varme og som signaliserer glede, bevegelse og nytelse. Oransje virker oppløftende og den jager triste tanker på dør. Oransje stimulerer også til aktivitet, nysgjerrighet og kreativitet.

Skalljakke for vår og sommer. Vind- og vannavvisende i dame og herrestørrelse
555 kroner *

Hettegenser i økologisk bomull, leveres i dame og herrestørrelse
379 kroner *

T-shirt i økologisk bomull, leveres i dame og herrestørrelse
149 kroner *

Liten sekk, 17 liter
185 kroner *

Kabinkoffert 37 liter
Lett og solid koffert med fire hjul
1370 kroner *

* Frakt kommer i tillegg.

For høy rente på boliglånet ditt?

Rekordmange medlemmer har flyttet boliglånet til Gjensidige Bank. Benytter du deg av dine medlemsfordeler, kan du spare mye og du er sikret lav rente over tid.

Finn ut hvor mye du kan spare på gjensidige.no/ysbank

Priseksempel Boliglån Ung inntil 85 % av verdigrunnlag. Eff. rente 2,06 %, 2 mill., o/25 år, totalt: 2.555.206,-. Gjelder for medlemmer mellom 18 og 33 år som bruker banken aktivt. Prisen er per 09.11.2018 for nye lån og kan bli endret.

parat

